

A honvédelmi miniszter előterjesztése a király Terbecz István miniszteri osztálytanácsosnak a miniszteri tanácsosi címet és jelleget adományozta. Terbecz István mint a honvédelmi miniszterium elnöki irodájának vezetője szerzett ügybuzgalomával és képzettségével kiváló érdemeket.

Az eskütéri hid. Az eskütéri hid építése még mindig nevezetes látványja a fővárosnak. Az óriás vas-alkotás napról-napra jobban kibontakozik a roppant állványok közül. A Duna közepéről az állások már eltűntek, s a láncok teljesen szabadon függnek a két part között. Most már csak a két hídfő vaskapuzatát veszik körül az állások. A milyen hatalmasak a hid egyes alkotó részei, olyan karcos lesz maga az egész alkotmány. A láncokon a függő vasrudakat is elhelyezték már, ezek fogják tartani a hidpálya építéséhez. A hidpálya építését úszóállványok segítségével fogják végezni. Azonkívül még a villamos vezetékek, gázvezetékek elhelyezése van hátra. A hid építésének munkálatai teljesen megfelelnek az előlegesen megállapított határidőknek.

Az ősz hajzat eredeti színének visszanyerése czéljából nagyon ajánlatos a „Stella” szappant használni, melynek renklivilló előnye, hogy nem mint festék hat, de a haj eredeti színét állítja vissza. E szer készítője Zoltán Béla, budapesti gyógyszerész, ő cs. és kir. fenégsé József főherceg udvari szállítója.

HALÁLOZÁSOK.

PULSZEY ÁGOST, a közoktatási miniszterium egykori államtitkárának temetése szeptember 13-án nagy részvét mellett ment végbe. A miniszterek közül Széll Kálmán, Lukács László, Hegedűs Sándor, Plósz Sándor jelentek meg, aztán Gromon Dezső, Széll Ignác, Kiss Pál és Vörösmarty Béla államtitkárok, Szapáry László gróf fumei kormányzó, Láng Lajos, Hieronymi Károly, Fabiny Teofil valóságos belső titkos tanácsosok, Szász Károly és Fraknói Vilmos püspökök, Gyulai Pál, Lukács Antal, Nyáry Jenő báró főrendiházi tagok, Türr István tábornok, Szily Kálmán, az Akadémia főtitkára, Vécsey Tamás rektor az egyetemi tanács élén, König Gyula és Heinrich Gusztáv miniszteri tanácsosok, Thallóczy Lajos udvari tanácsos, egyetemi tanárok, Nógrád vármegye küldöttsége az alispán vezetésével, Szécsény város küldöttsége, Selmeczbánya város küldöttsége, a társadalom-tudományi társaság tagjai s a közélet és irodalom sok kitünősége. A halottat Horváth Sándor evang. lelkész áldotta meg s búcsuztató beszédében mint kiváló családapáról emlékezett meg az elhunytól, a ki az evang. egyháznak is egyik támasza volt. A lelkész beszéde után Concha Győző dr. jogari dékán a magyar tudományos akadémia és a tudományegyetem nevében búcsuztatta el. Végül dr. Pikler Gyula, egyetemi tanár a társadalom-tudományi társaság nevében mondott búcsuzót. A koporsót hat lovas gyászhintó vitte a kerepesi-út melletti temetőbe. A gyászhintó mellett a képviselőház szolgáló haladtak égő fátylakkal. A temetőben Horváth lelkész még egyszer elbúcsuztatta a halottat és aztán a koporsót leeresztették a családi sírboltba.

MADERSPACH SÁNDOR, volt tengerészeti kapitány, a fumei börze elnöke, a fumei Lloyd választmányi tagjának halála mély részvétet keltett Fiumében. Az elhunyt egyik nagybátyja, Maderspach Ferenc őrnagy volt az 1848-iki honvéd hadseregben és hősteli anyját, Maderspach Károlynét, Gröber osztrák kapitány a világoi katasztrófa után nyilvánosan meggyőztette, mert elősegítette Bem meglétését. A város koszorút tett az elhunyt ravatalára, temetésén pedig Fiume színe-java megjelent. Az egyik fumei olasz lap búcsuztatója ezt mondta róla: „Az elhunyt tevékeny és érdemes ember volt s noha Magyarországon született, mégis igaz fumeinek tekintették.”

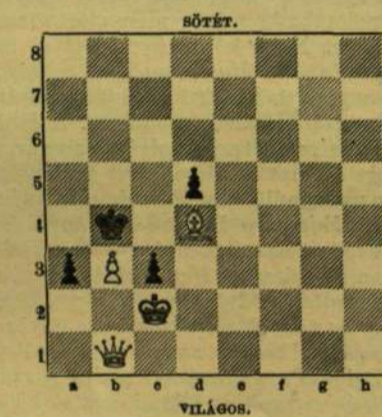
Elhunytak még a közéleti napokban: **TÉRSÁNSZKY KÁROLY,** 48-as honvédfőhadnagy, Keszthelyen, 77 esztendő; élnoke volt a keszthelyi 48-as honvédek egyesületének. — **KOVÁCSNAI ZIGONAI FERENCZ** 48-as honvéd, ki Bem tábornok hadseregében küzdött s résztvett a segesvári csatában is, Köröson. Három-kérmegyében 78 esztendőkorában. — **JÁSZBERÉNYI KALMAR GÉZA** volt 48-as tűzmester, a somogy megyei Nagy-Berkiben, 71 esztendő. — **SPIDL MIKLÓS,** régi honvéd, 95 éves, Szabadkán. — **DR. STEIGER LAJOS,** zeneszerző, a nemzeti zenedében az összhangzattal

tanára, a pesti izr. hitközség titkárhelyettese és ügyésze, ki több zeneművet írt, s a magyar operaházban „Uj Rómeo” című egyfelvonásos balettje is színekerült, 39 éves korában, Budapesten. — **DR. MÁTRAY FERENCZ,** esztergommegyei tiszti és primási főorvos, ki egy műtét végzése alatt az esztergomi kórházban vérnőrgézését kapott, mire Budapestre hozták s itt elhunyt. — **SENDLER KÁROLY őrnagy,** a ki egykor 24 éven át volt a Terézváros tanára, később a komáromi és temesvári tüzérségi szertárak parancsnoka, 1885 óta pedig a Herkules-fürdő katonai főnöke, 72 éves korában. — **TRUX LAJOS** nyug. állami számv. számvizsgáló, megyei s városi bizottsági tag, 70 éves korában Máramaros-Szigeten s kiterjedt rokonság gyászolja. — **PÉTER SÁNDOR,** a szászvárosi ref. kollegium fiatal tanára, kit halva fogtak ki a Marosból, Péter Károly szörcei ref. lelkész a fiát és Péter Mózes sepi-szent-györgyi gimnáziumi tanár testvérét gyászolja a jeles képzettségű ifjában. — **KORNFELD GYÖRGY** joghallgató, Kornfeld Zsigmondnak, a magyar általános hitelbank vezérigazgatójának, a budapesti tőzsde elnökének 21 éves fia, hirtelen halálával a Margitszigeten; temetése szept. 20-án élénk részvét mellett ment végbe. — **DIÓSAI DEÁK SÁNDOR,** földbirtokos, 53 éves, Kecskeméten. — **Derecskei SZÖKE KÁROLY** ARTUR, nyug. körjegyző, Hosszút-Peresztegen. — **Porovits SMON,** hadapródiskolai növendék, Szabadkán, 18 éves korában. — **OLIONOS JÁNOS** kereskedő, Jászberényben.

ÓRÓBÓSSY DIONOZIA, apáczafejedelemasszony, Selmeczbányán. — **LANTOS LAJOSNÉ,** szül. Szemkő Ilona, Rákos-Keresztúron. — **KÁRNER KÁROLYNÉ** született Szandtnér Krisztina, Győrött. — **KOZÁRY LÁSZLÓNÉ,** szül. Török Etelka, a főváros V-VI. kerület anyakönyvvizetőjének felesége, Budapesten. — **OZVEGY BÁLINT JÁNOSNÉ,** szül. Janszó Erzsébet százket éves korában, Söptén. Nagy család állta körül koporsóját. Gyermekei közül a legidősebb 80, a legfiatalabb 55 éves.

SAKKJÁTÉK.

2241. számú feladvány. Jewetszky O.-tól.



Világos indúl s a harmadik lépésre matot mond.

KÉPTALÁNY.



A „Vasárnapi Ujság” 36-ik számában közölt képtalány megfejtése: A török és szenvedőké a mennyország.

Szerkesztői üzenetek.

Csapongó felhők. Rajz. A „csapongó felhők” alatt tulajdonképp egy csoport seregély értendő, a mint azt a karvaly úti, hajtja fent a levegőben. Nagyon szép és érdekes látvány ez, a melyben kivált az Alföld pusztáinak lakói gyönyörködhetnek néha, de így leírva bizony senkinek sem okoz gyönyörűséget. A száraz, szaggatott leírásom kivül a nyelv is nagyon magyarul-talan.

Pécs, S. F. I. Napoleon és Mária Luiza osztrák főhercegnő egyetlen fiának Ferencz császár a Reichstadti hercegi címet azért adományozta, mivel a párisi békekötés értelmében I. Napoleon utódai Franciaországból örök időkre száműzettek s régi címeket is elvesztették. Mária Luiza császárnának pedig

a Parma-Piacenza és Guastalla hercegi címet kellett felvenni. A reichstadti császári kastély Csehország déli részében fekszik.

Elhagyott sír. A mély fájdalom támaszthat ugyan költői érzéseket, de költővé nem teheti azt, a kinek a természet nem adott igazi tehetséget.

Az elbáltolt rózsafa. A verset nem ismerjük eredetiben. A fordítás elég jónak látszik, de maga a vers nem érdemelte meg a vesződséget.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

A Szinye-Lipóczy Lithion-forrás

Salvator kítűnő sikerrel használják

vese-, húgyhólyag-, húgydara- és közszenyibántalmak ellen, vizelet nehézségeknél, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál.

Diuretikus (viz. hajtó) hatású.

Vasmentes! Könnyen emészthető! Csakramentes!

Kapható áruházyveszkereskedésekben vagy a Salvator-forrás igazgatóságánál Koperjen.

Budapestben, főraktár Edesguty L. urnál.

A „Zenélő Magyarország” 41. zongora és hagodi zenemű-udonságokat kiadó zenemű-folyóirat, megjelenik minden hó 1 és 13-án mindenkor 12 oldal tartalommal a legújabb s modern zenemű-udonságokkal. Kitérte a budapesti országos kiállítás 1896 és a párisi 1900. évi vilákiállítás s a szerkesztő-kiadóinak s O. csász. és apostoli királyi Felsége legmagasabb megelégedését méltóztatni nyilváníti. Rendes munkatársai az ország legszámtovább magyar szerkesztői s a külföld világhírű compositorai, a kiknek legsikerültebb szerzeményeit közli a continuous egyedül álló zenemű-folyóirat. **Előzetes ár 6 forint, 6 füzetre, 72 oldal tartalommal 3 korona,** mutatvány füzetet 60 fillér beküldése ellen bérmentve küld a „Zenélő Magyarország” — **Köfner Ede** zenemű-kiadóhivatala és zeneműkereskedése, Budapest, VIII., József-körút 24.

Rendkívül olcsó

szt.-lőrinczi porcellánfestő ipartelep

Ortner Rezső és Társa

Teréz-körút 32. sz. saroküzet.

Komplet 6 személyre, dusan aranyozott és remek festési:

Teakészlet finom ... 3.75
Kávékészlet ... 3.75
Mocca ... 4.50
Függőlámpa majolika 4.75
Mosdó, finom ... 4.50
Uvegkészlet ... 6.50

Étkezőkészlet 6.50
Étkező modern 8.50
Étkező rococo 10.50

Étkező 12 személyre 25, 30 és 35 ft.

Vidéki rendelésnél kérjük a vasutállomást.



Tej sterilizáló készülék gyermekek mester-séges táplálásra. Eredeti gyártmány

Soxhlet tanár szerint. Teljes készülék ára I. sz. 19.— kor. II. sz. 22.80 kor. III. sz. 27.— kor. Továbbá dusan felszerelt raktár gyermekágyas nők részére, valamint gyermekcomfort és az összes betegápolási czikkekből. Gyárában továbbá jótállás mellett mérsékelt áron készülnek: haskórák, ködök-szervók, sűrítők, faák fordón nétek részére, műlámpák, műkök stb. stb. Kimerülő árjegyzéket ingyen és bérmentve küld.

KELETI J. műszer-gyára, Bpest, Koronaherceg-u. 17.

Ha őszül a haja, használja a „Stella”-vizet

(Hair Regenerator), mely nem fest de a haj eredeti színét adja vissza, Üvege 2 korona.

ZOLTÁN BÉLA gyógyszer-tárában 6 cs. és k. fenégsé József főherceg udv.-szállítója, Budapest, V., Sétátér-utca, Szabadag-tér 9043 sarkán.



39. SZÁM. 1901. BUDAPEST, SZEPTEMBER 29. 48. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával) együtt: egész évre 24 korona, félévre 12 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 16 korona, félévre 8 * A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával): egész évre 10 korona, félévre 5 * KÉRJÜNK előfizetőinkhez a postallag meghatározott viteldíj is ostanolándó.

WENCKHEIM SZOBRA FADRUSZTÓL.

A POZSONYI Mária Terézia, a kolozsvári Mátyás-szobor jeles mestere, Fadrusz János új művet alkotott: báró Wenckheim Béla volt miniszterelnök lovasszobrát, melyet szept. 30-án lepleznek le a kisbéri m. kir. állami ménes-intézet parkjában, a báró Wenckheim Béla tiszteletere emelt mauzoleum előtt.

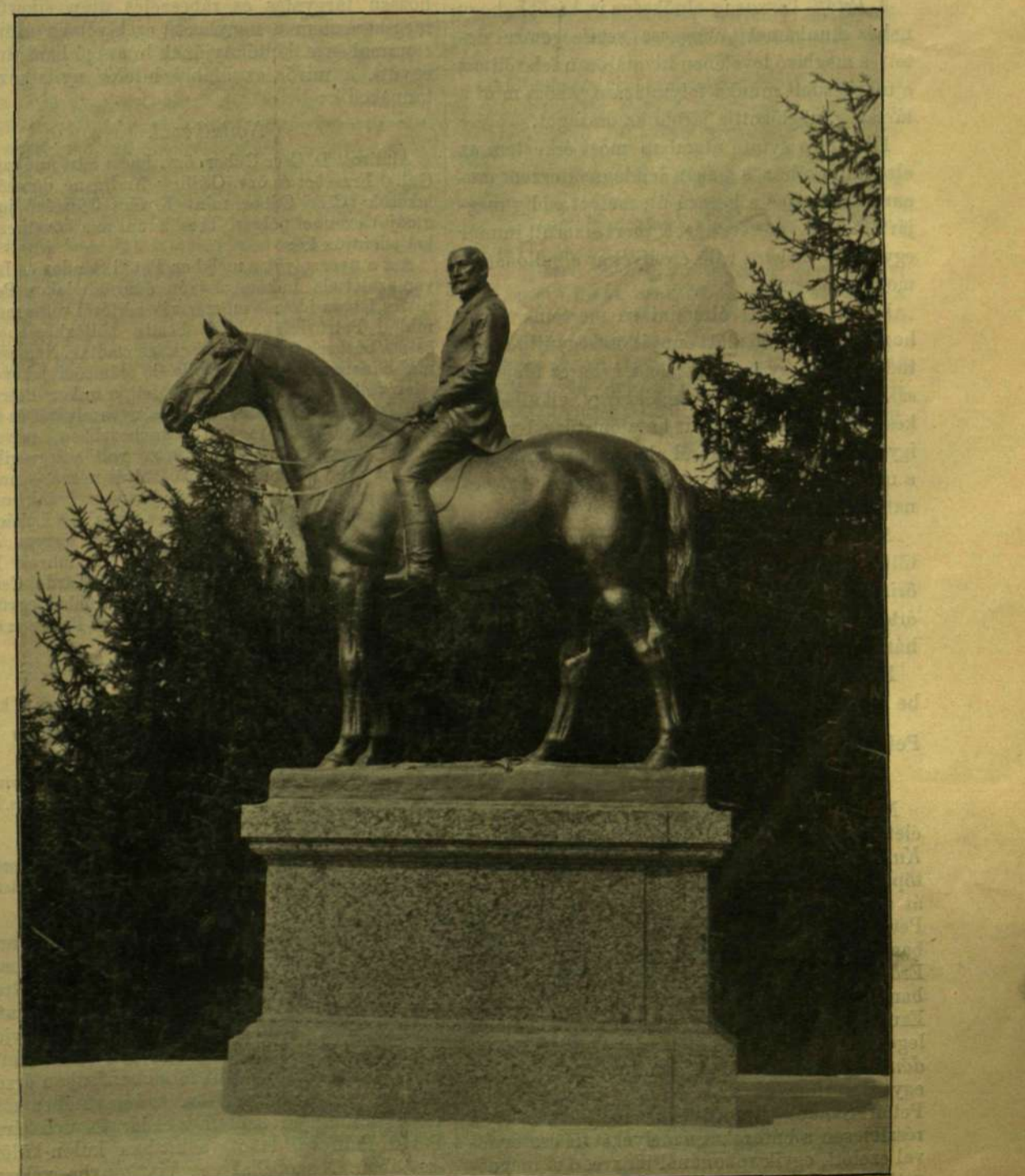
Fadrusz János, kit eddigi műveiből mint a monumentális stílus mesterét ismertünk, ezen a szobron a merész, erős vonalak helyett a könnyű előadás tolmácsa.

A magyar közélet egy rokonszenves alakjának megörökítéséről volt szó. Báró Wenckheim Béla (1811—1879) előkelő szerepet játszott hazánk újabb alkotmányos korszakában. A szabadságharc mozgalmaiban való részvétele után önkéntes számkivetésbe ment s csak amnesztia útján került haza, hogy újból kivége részét a hazafias munkából. Előbb békési főispán, majd belügyminiszter, később a király személye körüli miniszter lett, 1875-ben miniszterelnök. Királyunknak egyik legkedveltebb embere volt a maga idejében a finom, gavalléros modorú miniszter. E mellett azok közé tartozott, kik a magyar lótenyésztés érdekében nagy érdemeket szereztek; ennek emlékére készült Kisbéren a Wenckheim-mauzoleum, melynek falára kívánt Darányi miniszter egy reliefet, fél-dombormű szobrot készíttetni Fadrussszal. Fadrusz azonban a nagy, erős vonalakhoz szokott és a relief sajátos törvényeireh nehezen tud alkalmazkodni. Megszokta a korlátlan szabadságot, a teljes alakokat s azoknak a levegőbe való elhelyezését. Arra ajánlkozott, hogy megcsinálja inkább báró Wenckheim Béla lovasszobrát. Képzletét a rábizott eddigi feladatoktól eltérő szokatlanság is ingerelte. Báró Wenckheim Bélát, a modern gavallér embert, a finom érzésű államférfit, nem ültethette hatalmas csatolóra, mint Mátyás királyt, Mária Teréziát. Egyszerűnek, igaznak, közvetlennek, csak úgy jelent meg előtte képzletében, a mint elegans könnyedséggel valami finom csontozatú, szép formájú angol telivér nyergében ül, előkelő nyugalommal, a kitűnő lovas biztonságával. S ezt a képet alkotta meg.

A magyar művészet Fadrusz ez újabb alkotásával kiválóan érdekes művel gyarapodott. A természet őszinte megfigyelése, részletekbe menő igazság kutatása, a mozgás szerencsés

megválasztása társul a felfogás finomságával és az előadás közvetlenségével. Az angol telivér fojtott tüze, a mint okosan figyel gazdája akaratára, az elindulás pillanatában, kitűnően megfigyelve, egész közvetlenségében nyilatkozik meg. A formák tisztasága kifogástalan, derült

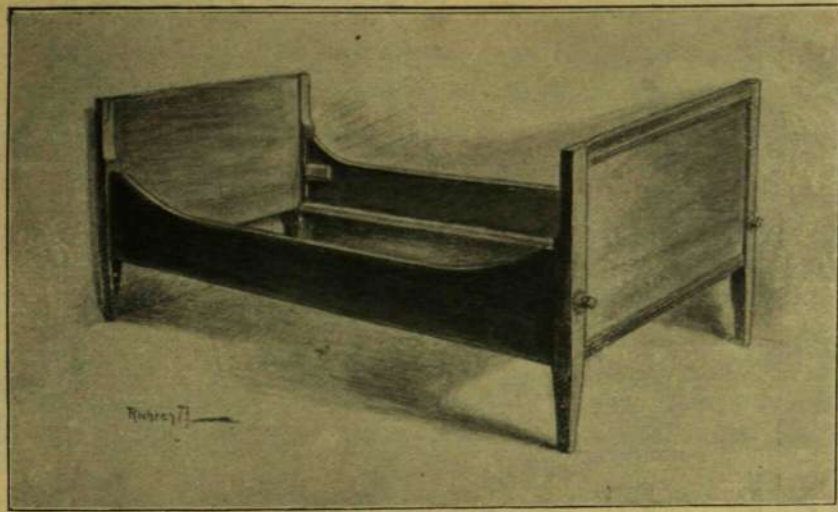
összhang jellemzi a művet. Egy jeles lovas, egy modern ember képe áll előttünk, a ki előre örvend a sétalovaglás üdítő hatásának; semmi mesterkéltég nincs benne. Fadrusz e művében a formák egyszerűségével, a részlethalmazás kerülésével és a vonalak nemes vezetésével



Fadrusz János szobornívő. BÁRÓ WENCKHEIM BÉLA SZOBRA KISBÉREN.

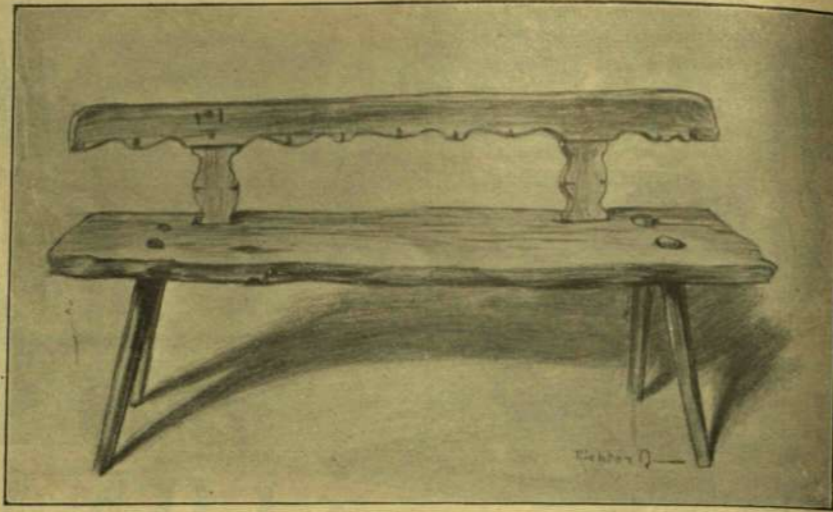
Menyasszonyi kelengyék a legrszolidabb kivitelben. Saját készítményű fehéreneműek, vászon- és asztalnemű raktár.

HARIS, ZEILLINGER ÉS TÁRSA a „Kék csillag”-hoz Budapest, IV., Váci-utca 16. Legújabb modellek. Költségvetéseket 500 koronától 7000 kor.-ig kívánatra beküldünk és mintákkal készítségel szolgálunk.



D. Cser Gábertől (Dömsödről).

AZ ÁGY, A MELYBEN PETŐFI SZÜLETETT.



Sass László földbirtokostól (Borjád).

PETŐFI KEDVELT PADJA.

idéz elő hatást: a közvetlenség, az intimitás, a bensőség hatását.

Lázár Béla.

PETŐFI-EREKLYÉK.

Gyűjtötte és írta: Kéry Gyula.

Szerencsésnek bizonyult ama gondolatom, hogy fel fogom kutatni és összegyűjteni elszórt ereklyéit és még ismeretlen adatait a szabadság és szerelem halhatatlan dalosának, a kinek emlékezetére minden magyar szívben örökmécsként ég és égni fog mindenkoron a kegyelet lángja.

A *Petőfi-Társaság* elnöksége is, később, hogy nehéz munkát távolgassa, segítségemre szívesen, s megbízó levelében hivatalosan felszólított a megkezdett munka folytatására. Azóta mint a társaság megbízottja járom az országot.

Kutató és gyűjtő utamban most érkeztem az első határkőhöz, s igazán boldognak érzem magamat, hogy az a hosszú út, melyet eddig megjárta, nem vezetett kárba, mert sikerült immár egy egész szobára való ereklyét az elkallódástól megmentenem.

Kezdetben még álmodni se mertem volna, hogy ily rövid idő alatt ennyit összegyűjthessek, tudva azt, hogy már a szabadságharc idején is számtalan kézirat és emléktárgy elkallódott, később pedig az abszolút hatalom tüzzel-vassal igyekezett a föld színéről elpusztítani mindazt, a mi a szabadságharcra és annak vezetőire vonatkozott.

Annál becsebbek tehát ezek az összegyűjtött ereklyék, a melyeket kegyeletes kezek megőriztek az utókornak, s a melyek egykoron értékes tárgyai lesznek az építendő *Petőfi-háznak*.

Ez ereklyéknek csupán egy részét mutatom be itt az alkalommal.

Petőfi ágya, almárioma és atyjának hűsvágó bárdja.

Midőn 1895-ben *Kis-Kőrösön* jártam, még életben találtam *Kecskeméti Mihályné* született *Kurucz Zsuzsannát*. En még beszéltem azzal a tőporódott öreg anyókéval, a ki tizenhat éven át szolgált *Petrovicsék*nél, s a ki dajkája volt *Petőfi Sándornak* és *Istvánnak*. Ó ringatta őleiben s altatgatta dallal Magyarország dicsőségét! Érdekes visszaemlékezéseit a *Vasárnapi Ujságban* egy alkalommal már részletesen megírtam. Ezuttal csupán azért emlékezem meg róla, mert legelőször ő figyelmeztetett arra, hogy *Dömsödrön* megvan *Petrovicsék* néhány bútora, köztük egy almáriom és az a nyoszolya, a melyben *Petőfi Sándor Kis-Kőrösön* született. Leírta részletesen a bútorkat, a melyeket tiz esztendővel ezelőtt, egyik rokonánál időzve, ő is megnéztet *Dömsödrön*, aztán elmondta, hogy a keményfából készült nyoszolya ott állt a kiskőrösi ház

utcai szobájában, jobbra az ablak mellett levő sarokban s hogy az utczáról nézve, látni lehetett az ágy fáját, mely a kis ablak egy részét elfodte. Arra is emlékezett, hogy mikor *Petrovicsék* valahonnan elköltözködtek, a nyoszolyát mindig egészben kellett a szekérre tenni, mert újjvastagságú szögekkel volt megerősítve s nem lehetett szétszedni.

Ezek után *Dömsödrön* már nem sokat kellett kutatom. Ott faluszerzte tudta mindenki, hogy *D. Cser Gábornak*, a község leggazdagabb polgárának kilencz éve egész testében megbénult felesége abban az ágyban fekszik, a melyben *Petőfi Sándor* született. *Tóth István*, a község kántortanítója, a kinek kezdeményezésére emléktáblával jelölték meg a nagy költő egykori lakását s *Király Andor főjegyző* hathatós segítségével hosszú tárgyalás és rábeszélés után sikerült megszereznem a nagybecsű ereklyét az almáriommal és a költő atyjának hűsvágó bárdjával együtt, a miről az alábbi hiteles nyilatkozat tanusodik:

Nyilatkozat.

Alulírott *D. Cser Gábor*, özv. *Laczi Istvánné* szül. *Gallai Erzsébet* és özv. *Csilling Andrásné* dömsödi lakosok (*Cser Gábor* mint *Kovács Józsefné* jogutódja) ezennel polgári becsületünkre a következőket jelentjük ki:

Azt a nyoszolyát, a melyben *Petőfi Sándor* és *István* születtek, *Lukácsi István dömsödi* lakos *Petrovics István* idevaló mészárszék-bérlőtől vette meg, midőn *Petrovicsék*, hogy *Pestre* költözhesse nek, összes bútorkat szomszédjainkna eladták. Nemesak mi, hanem más, még most is élő dömsödi lakosok jelen voltunk a bútorkat eladásánál, a mikor *Petrovics István* a bútorkat átadva, a nyoszolyától és az almáriomtól vált meg a legnehezebbnek, hogy — ugymond — ez a kettő volt a legrégebb bútora. «Hej — mondta a nyoszolyát nézve — nem szívesen válok meg ettől. Régi, jó nyoszolyának volt. Ebben született *Sándor* is, meg a *Pista* is.» *Lukácsi István* a nyoszolyát *Mészáros Károlyra* hagyta, ez elárvereztetette, s tőle vettem meg én alulírott *D. Cser Gábor*. Az almáriomot és mészárosbárdot *Csilling András* kapta több más bútordarabbal együtt *Petrovicséktől*, a miért őket *Dömsödről Pestre* szállította.

Kelt *Dömsödrön*, 1901. évi július hó 28-án.

Előttünk: *D. Cser Gábor* s. k.
Kéry Gyula s. k.
 a *Petőfi-Társaság* megbízottja.
 Dömsöd község
 Özveg *Csilling Andrásné* s. k.
Tóth István s. k. pecsétje.
 Özv. *Laczi Istvánné* sz. *Gallai Erzsébet* s. k.
 Király *Andor* s. k.
 községi főjegyző,
 a ki egyszerűságra a jelen nyilatkozat aláírását személyesen ismerem és azoknak sajátkezü aláírását igazolom.

D. Cser Gábor unokaöccse és jogutódja annak a *Kovács Józsefnének*, a kinek házában *Petőfi* lakott, midőn 1845-ben *Pálffy Alberttel* egy hónapon át *Dömsödrön* időzött. Eleinte szüleinél volt szálláson a költő, de mivel atyja, a kit az időben a sok gond végképen elkeserített, egy alkalommal ingerült föllobbanásában érzékenyen megbántotta: *Kovács Józsefné*hez költözött s onnan járt szüleihez ebédre és vacsorára. *Petőfi Pálffyval* lakott e házában külön-külön szobában. A szobákat egy kis konyha választotta el egymástól. *Petőfi* a pincze felől levő szoba volt. Ide vitette a költő anyja az almá-

riomot, hogy «*Édes Sándorkája*» abba helyezze el ruháit és írásait. Ez a ház (196. sz.) most *D. Cser Gábor* tulajdona. *Cser Gábor* ismerte *Petőfit*, úgyszintén özveg *Laczi Istvánné* szül. *Gallai Erzsébet* is, a ki szülei *Petrovicsék* szomszédjában lakott s *Petrovicsné* kérésére naponta gondozta és tisztogatta a költő szobáját. A jóképű magyar asszony elbeszélése nyomán több érdekes apróságot jegyeztem föl *Petőfi dömsödi tartózkodásának* idejéből.

Dömsöd község jegyzőkönyve az 1846. évi július 14-ikéről a következőket mondja:

«*Petrovics István* székérlő jelenti, hogy egészsége és pénzübeli viszonyai végett a mészárszék bérlésről kéntelen lemondani, s megegyezett *Plintovics Mihály* legényével, hogy azt neki — ha benne megegyezünk — által adja: mire is kéri megegyezésünket.

E folyó évre, azaz f. é. *Mindszontnapig* *Plintovics Mihályra* a szerződés átiratni, addig pedig újra két évre haszonbérbe kiadni rendeltetett.

Petrovicsékat Csilling András hozta föl kocsi-ján *Pestre*. Olyan szorult helyzetben voltak, hogy fuvarpénz helyett az almáriomot (melynek ajtajára belül a *Kossuth Lajos* szerkesztésében megjelent 1843-ik évi «*Pesti Hir*»-néhány példánya van ragasztva), továbbá az öreg mészáros hűsvágó bárdját s néhány kisebb bútort és konyhaedényt adtak *Csillingnek*, a kinek özvegétől szereztem meg ezen ereklyéket.

Petőfi Borjádón.

Petőfi íróasztala, széke és kedvelt padja. A Sass-család ősi kardja és buzdogánya. A költőtől kapott és megörzött virágok.

Petőfit benső barátság fűzte a *Sass-családhoz*. *István* és *Károly* legmeghittebb barátjai voltak, *Erzsi* és *Zsófi* nevét pedig meg is örökölték költeményeiben, melyeket a családnál töltött szép napok emlékére írt.

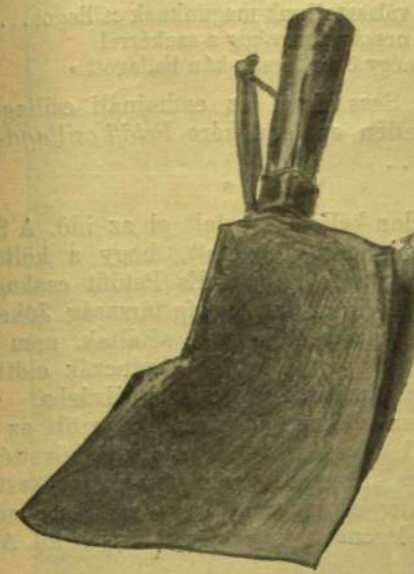
A *Sass-családnak* ősi fészke a tolnamegyei *Borjádón* van, mely *Sár-Szentlőrinc* közelében fekszik a lassan folyó *Sió* mellett.

A negyvenes években *Sass István* özvegye, született *Farkas Erzsébet* lakta gyermekeivel az ősi portát. Gyermekei: *Lidia, Zsófi, Erzsi, Janka, István, Károly* és *József* voltak. Közülök *István* a harminczas években a *sár-szentlőrinci* gimnáziumban ismerkedett meg *Petőfi*vel. Az itt kötött ismeretséget később megújították *Sopronban*, a hol *Petőfi* katonáskodott. Ott ismertette meg *Sass István* a költőt öccsével: *Károlylyal*, a kinek 1847-ben fontos szerepe volt a *Petőfi* és *Szendrey Julia* közti viszony ápolásában.

Sass István 1842-ben a pesti egyetemen hallgatta az előadásokat. Ekkor már *Petőfi* is *Pestben* lakott s a diákkori ismeretségből meleg barátság fejlődött közöttük.

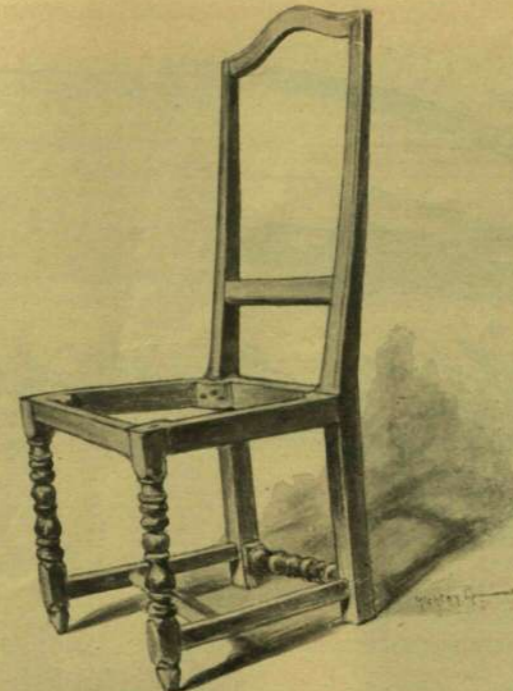
1845-ben *Petőfi* elfogadta *Sass István* meghívását, s vele együtt lement *Borjádra* *Sass* anyjához és testvéreire, kik a szomszéd közbirtokosság tagjaival patriarkális jó viszonyban éltek. A *borjádi* kuriában vendégség vendégséget ért, s a kedélyes, vig körben *Petőfi* igen jól érezte magát, miként ezt *Borjádón* írt költeményei is tanúsítják.

Az idei nyáron néhány emlékezetes napot töltöttem *Sass István* fia: *Sass László* földbirtokos vendégszerető házában *Borjádón*, a hová



özv. Csilling Andrásnéól (Dömsödről).

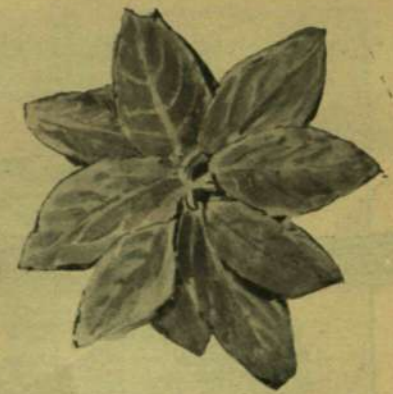
PETŐFI ATYJÁNAK, PETROVICS ISTVÁN MÉSZÁROSNAK HŰSVÁGÓ BÁRDJA.



Kéry Gyula gyűjtése.

Dr. Hodossy Gézántól (Halaáról).

PETŐFI SZÉKE.



Özv. Halasy Károlynétól (Gyömről). — Kéry Gyula gyűjtése.

PETŐFI VIRÁGJA.



Özv. Török Józsefnétől (Szegvárdól). — Kéry Gyula gyűjtése.

PETŐFI VIRÁGJA.

Vacsora előtt *Sassné* elé állt, s ragyogó szemmel jelentette ki:

— *Édes asszonyoném*, nem tudok vacsorázni. Olyan szerelmes vagyok, hogy se látok, se hallok.

— Nem baj az, *édes uramöcsém* — biztattatta *Sassné* — ha szerelmes is, azért csak egyék!

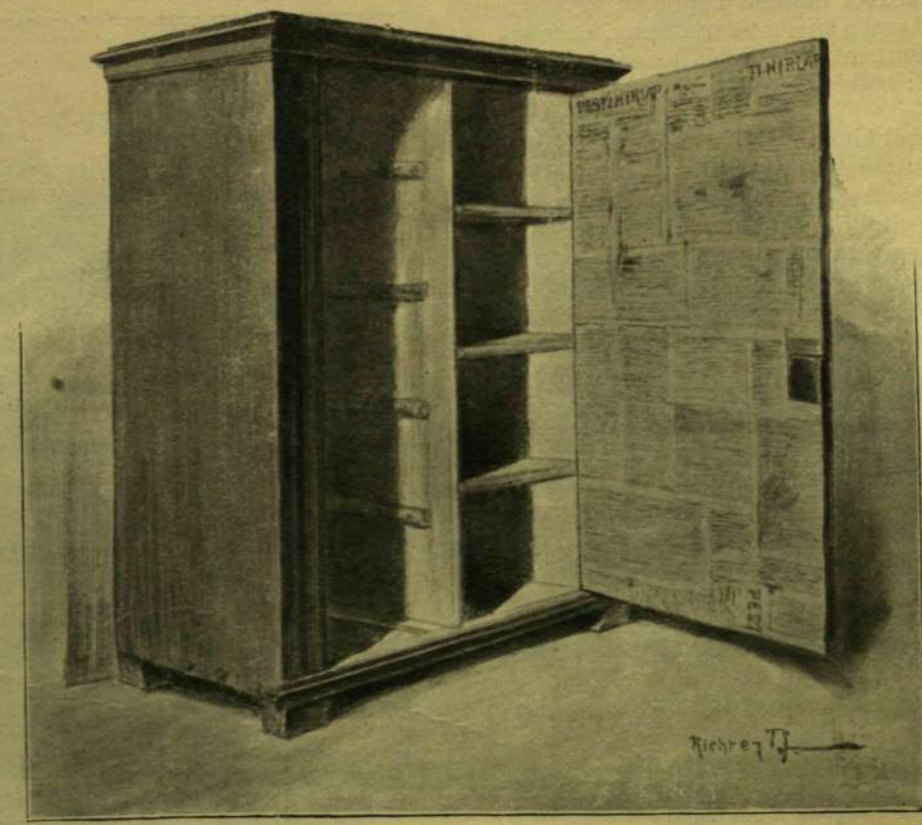
Petőfi leült ugyan az asztalhoz, de nem evett egy falatot sem.

E szerelmi föllobbanását azonban csakhamar lelohasztotta maga gyermekkori barátja, a ki mindig a sarkában volt még az egyik pillanatban arrakérte, hogy nevezze őt *Málikájának*, a másik pillanatban pedig már más fiatal emberrel egyedett bizalmas beszélgetésbe, csupán azért, hogy a költőt féltékeny tegye.

E közben hire ment a környéken, hogy *Petőfi* (a kinek nevét költeményei révén akkor már széltében ismerték) *Borjádón* időzik.

Néhány nap múlva *Pesty János*, *Sass Lidia* férje, halászbált rendezett a szomszédos *Úzdon* a költő tisztelőre. A mulatság abból állt, hogy a *Sióban* fogott halakból a közeli kis erdőben vacsorát főztek s cigánymuzsika mellett mulattak késő estig.

A mulatság délután kezdődött. *Hittig Amália*

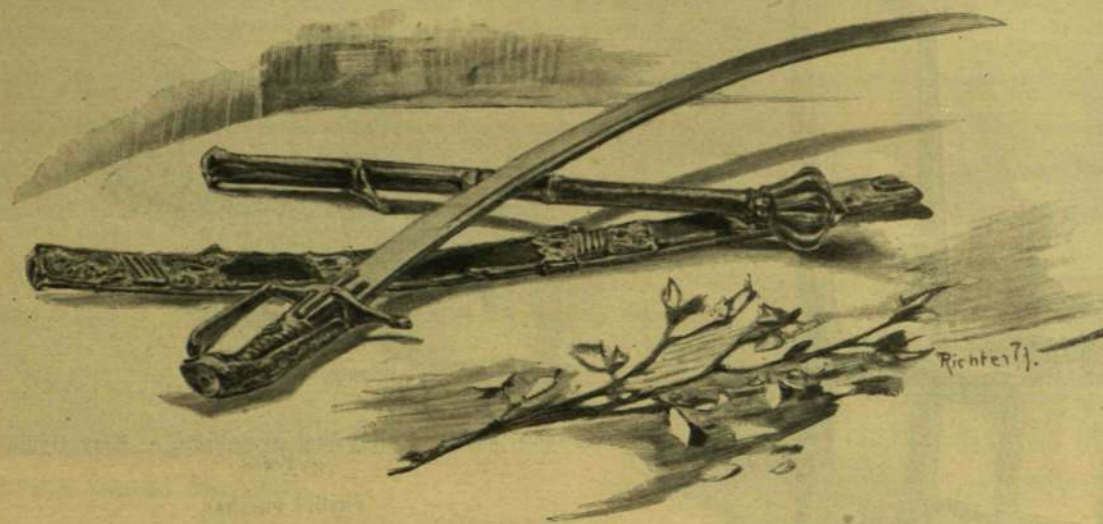


Özv. Csilling Andrásnéól (Dömsödről).

PETŐFI ALMARIOMA.

Kéry Gyula gyűjtése.

Kéry Gyula gyűjtése.



Sass László földbirtokostól (Borjádrol).

Kéry Gyula gyűjtése.

A SASS-CSALÁD ŐSI KARDJA ÉS BUZOÁGYA.

— Nézze, Erzsike, ezt a szép csillagos eget.
Válasszunk magunknak egy csillagot!
— Hát melyiket? — kérde Erzsike.
— Nézze azt a szép esthajnali csillagot, mely
a holdat kíséri. Az a legszebb!

«S választottunk magunknak csillagot...
Az országuton végig a szekérral
A négy ökör lassacskán ballagott.»

Azóta Sass Erzi az esthajnali csillagot e
feledhetetlen est emlékére *Petőfi csillagá*-nak
nevezi...

Borjádön kellemesen telt el az idő. A Sass-
család mindent elkövetett, hogy a költőnek
vigan folyjanak napjai. És Petőfit csakugyan
egészen fölvilányozta a vig társaság. Jókédvé-
ben, mikor a szőlőhegyen sétáltak, nem egy-
szer még tótágast is állt a pinceszék előtt. De
azért ő a jókedvet sohase vitte túlzásba.

Egyszer ebédnél forgácsfánk került az asz-
talra. A leányok néha azt a csinyt követték el,
hogy gyaluforgácsot csempésztek a tésztaiba,
még pedig olyképpen, hogy azt tojásban és
zsirban kirántották és úgy tálalták föl. Aztán



•Borjádi lakóház 1879-ben rajzolva Kutlik András által. Elöl a ház előtt a Petőfi féle szederfa, melyen sokat szeretett szederésni itéltekor. — Az elő-
szobát építtette Sass János öregapám; a többi 1767 tájon ennek atyja szinte Sass János, mint írja a török forrás mellett, melyet ma kiskutnak hívnak.
A hátrész állott egy benyilóból előre és egy cselédszobából, egy élezkamrából s nagy kamarából leghátul, mely ma nyári ebédli, konyha és élezkamra. —
Borjád, 1885. február 10-én. (Dr. Sass Istvánnak a kép hátán levő jegyzete.)

PETŐFI LAKÁSA BORJÁDON.

Kéry Gyula gyűjtése.

mint a felhőkből előtűnő napsugár, egyszerre
eloszlatta. Azzal a kijelentésével pedig, hogy sok
verset olvasott már, de Petőfi verseit a legjob-
ban szereti: végkép lekötötte a költő érdeklő-
dését.

A halászbál kitűnően sikerült. Petőfi jókedve
is egyre fokozódott, s egy nagy üres kulacsot a
nyakába akasztva, mulattatta Erzsikét, a ki e
kellemesen eltöltött délután hatása alatt hatá-
rozta el, hogy nem marad tovább Úzdon, hanem
ő is hazatér Borjádra.

•Világos éj volt — mint *Petőfi* írja «A négy
ökrös szekér» című költeményében. — A hold
fenn vala; halványan járt a megszakadt fel-
hőkben...

A társaság gyalog készült elindulni, de Pesty
János, a vendégszerető házigazda kijelentette,
hogy ha nem akarnak gyorsan hazaérni és
mindenáron gyönyörködni szeretnének a szép
holdvilágos éjszakában: hát befogadják az ökreit.
— Apropo! — szólt örömmel Petőfi — ez
pompás dolog lesz, hogy ökrös szekéren me-
gyünk haza.

A szekér előállt, s a társaság tagjai elhelyez-
kedtek rajta. Elöl Petőfi ült Erzsike mellett.
Dalolva és beszélgetve indult a társaság Bor-
jád felé.

•A társaságban én is ott valék,
S valék szomszédja épen Erzsikének.
A társaságnak többi tagjai
Beszélgetének s énekelgetének.»

Útközben Petőfi így szólt Erzsikéhez:



Dr. Hodossy Gézántól (Halasról).

PETŐFI IRÓASZTALA.

Kéry Gyula gyűjtése.

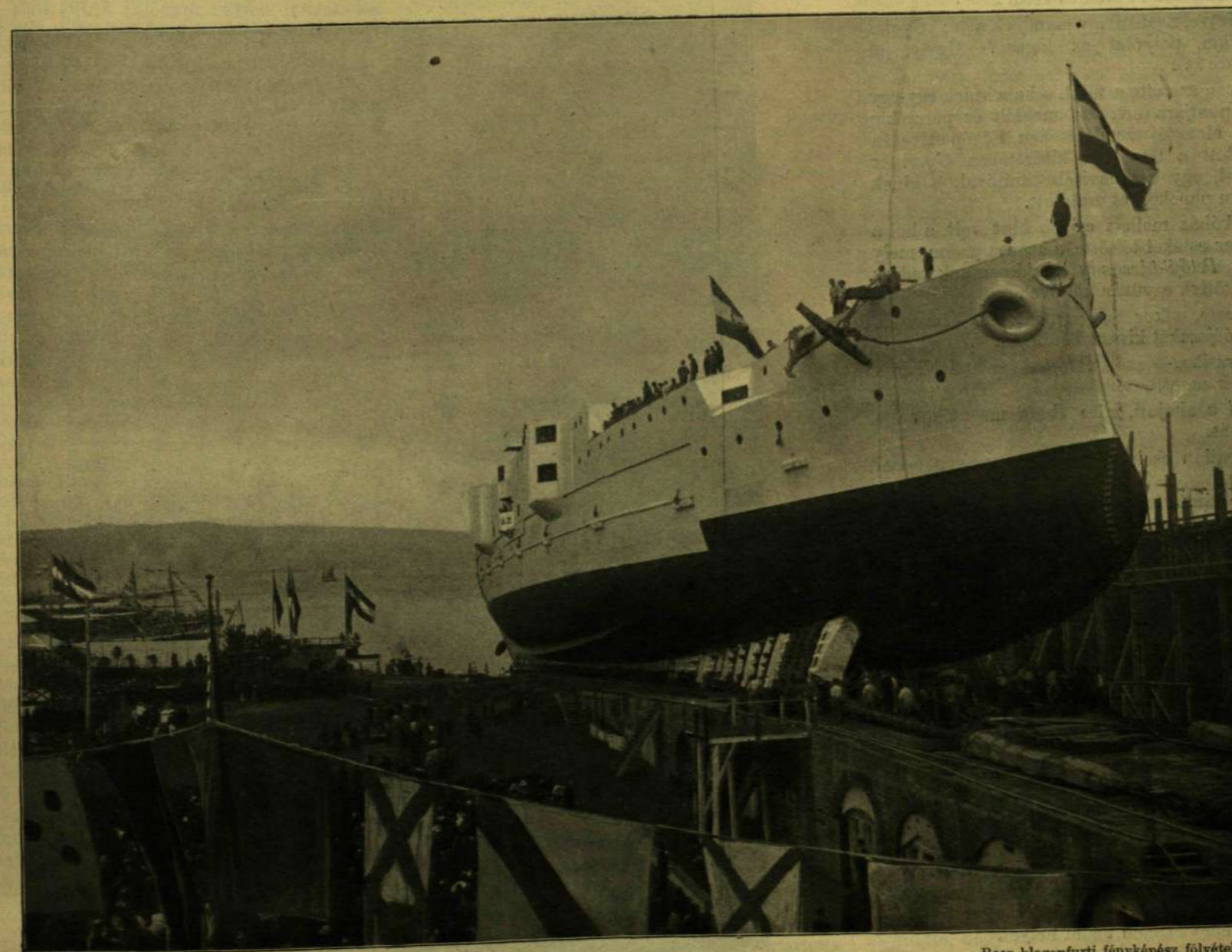


GYÜLEKEZÉS A SZOBORNÁL.



SOMLÓ SÁNDOR BESZÉDET MOND.

ÜNNEPELY ERZSÉBET KIRÁLYNÉ SZOBORNÁL GÖDÖLLÖN.



AZ «ÁRPÁD» CSATAHAJÓ VIZREBOCSÁTÁSA TRIESTBEN.

Beer klagenfurti fényképész felvétele.

Méhek s virágok kertednek lakói,
Méhek, virágok kert legyen szived.
Ha nyílik benne szerelem virága,
A barátságnak méhét is beved,
Mert jól tudod: szép a virág aromban,
Tavaszszal el csak, és ez oly rövid,
Míg a seregny méh munkálkodásából
Megéledésed kéli napjaid? —
Ha e tanácsomon nem lett sikeresem:
Engedd, hogy én is méh legyek fűszedben.
Petőfi barátod

Sass Zsófi emlékkönyvéből (1845.)

Kéry Gyula gyűjtése.

PETŐFI EMLÉKVERSE.

visszafojtott nevetéssel lesték, midőn a vendégségben levő fiatal emberek a fenyűszilánkot egy ideig hiába rágva, végre titkon a tányér szélére oszattatták abban a hiedelemben, hogy a forgács véletlenül keveredett a fánk közé. Petőfi sem kerülhette ki a rászédést, mire Sassné és a leányok kacagva világosították föl a valórol.

Az átadást a következő nyilatkozattal igazolta:

Ha szép idő volt, lejárt Petőfi a ház végén folydogáló Sióhoz, s ott megfűdött. Egy alkalommal meghűlt és 4—5 napon át a csúsz bántotta. Ezalatt Erzsike ápolta őt meleg zacskóval. És ő váltig köszöngötte a kedves leánynak figyelmes gondoskodását.

Nagyrabecsülte, ha látta, hogy a leányok szorgos munkálkodásban vannak elfoglalva. Ilyenkor mellük teledett, s azzal szórakoztatta őket, hogy elbeszélte viselt dolgai, vagy pedig egyetmást kérdézködött tőlük.

Egy délután Zsófi az ablaknál varrogatott, míg Petőfi íróasztalánál ült és dolgozott. Egyszerre megszólal Petőfi és kérdi:

— Ügy-e, Zsófi, így mondja a nép: «Gyoles a gatyám, patyolat az ingem?» Ügy-e, jól mondtam? ...

Nagyon szerette a sétát, s ha a vidék egy-egy szebb pontjára ért, ott megállt és percekig merült el a táj szemlélésében. Főképp szívesen sétálgatott a Sass fiúk kíséretében Gyermek Jánossal, egy katonaviselt tanítóval, a kinek adomái napokon át mulatott.

A lakóház mellett csinos kert volt, a hol a család az estéket töltötte, s azon a padon, mely most a Petőfi-társaság tulajdona, sok kedves órát töltöttek együtt a költővel.

Egy este, mikor már nyugalomra készültek, Erzsike jószerakát kívánt Petőfinak.

— Erzsike, — szölet Petőfi, — valamit akarok magának sügni.

Erzsike odahajolt, mire Petőfi megcsókolta a bal arcját.

E váratlan cselekedetre Erzsike meglepetéssel kérdezte:

— De Sándor, maga nem sügött semmit se? ...

— Olyan mélyről jött, Erzsikém, hogy mire fölért — elhalt!

Az érzékeny és költői lelkű fiatal leányt e pillanatban olyan magasztos érzelem szállta meg, hogy kisetett a kertbe és sirva fakadt a boldogságtól.

Zsófi abban az időben menyasszony volt. Vőlegénye: Halasy Károly gyöngyi ügyvéd, később törvényszéki bíró, szintén jóbarátja volt Petőfinak, a ki még Borjádön megígérte, hogy ő lesz a vőfelük. E terv azonban a költő életében közbejött események folytán megfűsült.

Zsófinak 1842-ben atyja egy kis albumot ajándékozott, melynek szétszedhető lapjait emléksorokkal írták tele az ismerősök. Zsófi Petőfit is megkérte, hogy írjon neki néhány sornyi emlékvorsét. És Petőfi megírta a verset, mely összes költeményeiben «S. Zs. kisasszony emlékkönyvébe» czímen foglal helyet.

Az emlékvorsé első sorának az a magyarázata, hogy Zsófinak méhese és remek virágjai voltak

a kertben. A kéziraton az első tekintetre megismerni Petőfi írását, az ő szép, gömbölyű betűit. A tízoros emlékvorsén egyetlen javítás sinosen.

Zsófi e kéziratot kegyelettel megőrizte máig. Most pedig könnyezve, még egyszer szívéhez szoritva, adta át nekem, hogy tegyem a többi relikviához.

— Petőfi vagyok, — mutatkozott be a költő, midőn a szobában találkoztak.

Kiss végignézet az önézetes föllépésű fiatal emberen s e szavakkal üdvözölte:

— Servus, amice!

Ebéd közben a népről beszélgettek. Kiss szidta a népet, s váltig azt hangoztatta, hogy javítására és megfélemlítésére csak egy hasznos eszköz van és ez a — deres.

Petőfi ellenben a nép mellett és a deres ellen érvelt.

A kéziratot sárgás-barna aranyomással és szegélyvel díszített tokban adtam át, melyben 1845 óta a mai napig szent kegyelettel őriztem meg Petőfi kézirátát.

Kelt Gyöngyön, 1901. július 19-én.

Halasy Erzsike s. k. özv. Halasy Károlyné
mint tanu. szül. Sass Zsófia s. k.

A nyilatkozatban említett elsőszülött leveleknek és szalmavirágoknak is van története. Petőfi ugyanis két heti ott időzés után Sasséktól elbúcsuzott, hogy Pestre jöjjön. De a paksi állomásnál, a honnan két hetenkint csupán egyszer indult a hajó, lekészt, s kénytelen volt visszaterni Borjádra. A kocsi szőlőhegyek közt vezetett, s ő leszállt és kalapját körülrakta szalmavirággal.

Visszaérkezve a házhöz: Erzsike és Zsófinak adott a virágokból egy-egy szálát, s ők megőrizték, mint drága emléket, ugyanabban a papírosban, a melybe akkor, csaknem 60 évvel ezelőtt begöngyölték.

Mikor Petőfi Borjádra visszatért, leugrott a kocsirol, magához ölelte Sassné, s azon való örömeiben, hogy a legközelebbi hajóindulásig újabb két hetet tölthet ismét körükben, földhöz vágta a kalapját.

A következő napok egyikén Kiss Lajos, a simontornyai járás szolgabírája köszöntött be Sassékhöz, s ott is maradt ebédön. Kiss öntelt, s nemesi származására módfelett büszke volt, valóságos despota, a ki kényúrként bánt a néppel.

— Petőfi vagyok, — mutatkozott be a költő, midőn a szobában találkoztak.

Kiss végignézet az önézetes föllépésű fiatal emberen s e szavakkal üdvözölte:

— Servus, amice!

Ebéd közben a népről beszélgettek. Kiss szidta a népet, s váltig azt hangoztatta, hogy javítására és megfélemlítésére csak egy hasznos eszköz van és ez a — deres.

Petőfi ellenben a nép mellett és a deres ellen érvelt.



AZ «ÁRPÁD» CSATAHAJÓ TELJES FŐLSZERELÉSE UTÁN.



Sass Zsófi.



Sass Erzsike.



Sass Janka.



Sass Károly.



Sass István.

Régi képek után készítette Kossak, budapesti fényképész. — Kéry Gyula gyűjtése.

A SASS-CALÁD.

Sass Erzsike levele.

Méltóbb sorokkal nem fejezhetem be a Petőfi borjádi időzésének emlékeztetőre szentelt följegyzéseimet, mint annak a nagybecsű és minden sorában érdekes tartalmú levelnek közlésével, a melyet Sass Erzsike intézett hozzám.

A levél így hangzik:

Szegezd, 1901. július 25-én.

Mélyen tisztelt uram!

Tegnap kapott és örömmel vett levelére sietve válaszolok, annál is inkább, mert ma egy hete együtt ültünk annál az asztalnál, a hol Petőfivel négy héten keresztül, még pedig legtöbbször az én főztemből együtt ebédeltünk családi körben. Mert abban a korban 17 éves leánynak kellett, hogy jól tudjon főzni. Más színezet volt akkor az életnek! A nő nem hajtotta tudományos pályára a fejét: tanulta és tudta női kötelességeit és szigorúan megtartotta azt, a mire a nő hivatva volt. A leány félénk és szerény volt, miként Arany János mondja: «leányi

szemérem lekötö a nyelvét,» s nem kérhetett hajfűrtöt Erzsike a felejthetetlen költőtől.

Megmarad-e vajon a mai szivekben a méltánylás és barátság kiolthatatlan szent érzése? Lelkesednek-e majd 74 éves korban a múltért?

A napokban, hogy ön nálunk volt, újra láttam lelki szememmel a múltnak legszebb örömeit. Láttam a költőt édes mosolyával, mikor a kedvéért, táncot lejtettem és eldaloltam a régi dalt:

«Csipkés a szőlő levele,
Vártalak, rózsám, az este ...»

Újra láttam édes anyámat, a mint munkás kezeivel a fáradozó aratóknak a jó magyar tőröstésztát készítette, hogy jóízűen megegyék, s a mikor Petőfi levette a kis tányért a tálasról, hogy neki is a tálaló kanállal adjon.

Újra láttam a kis méhesszobát, a hol feljűlt kedvvel borozgatának, pipázgattak; s a hol Károly bátyám gitár mellett dalolt a mély érzésű költőnek, hogy jókedvre derítsen.

Es megtelt szívem, lelkem a múltnak magasztos érzelmével, mint mikor a költő csókját rám lehetett.

Nem tudok mindezeknek fölidézéséért Önnek eléggé hálálkodni, kedves Uramocsem! Bocsásson meg, hogy e bizalmas megszólítást használok, de ott vagyok a múltnál, az arany múltnál, a mikor jó anyám a nagyot, a halhatatlant is édes uramocsemnek szólította. Mondom, nem tudom eléggé meghálálni, hogy Önben megtaláltam a nagylelkűt, ki a nemzet dicsőségének átélte eseményeit oly lelkesedéssel igyekszik a múltból fáradhatatlanul fölkuatni és kegyelettel őszeggyjteni.

Hányszor, de mennyiszor beszéltem el én mindezeket (nem hiúságból) olyanok előtt, a kik tisztelői és kegyelői Petőfinak, de szavam mindenkoron a pusztában hangzott el!

Isten, a jó Isten, ki a szivekbe lát, megkönyörült rajtam. Megértem azt az időt, hogy megáldva hosszú élettel, mielőtt síromba térnék, megtaláltam a rokonlelkűt, a ki szívem érzelmek minden rezgését oly nemesen fogta föl. Az én Istenem áldja meg érte ezerszer!

Itt küldöm, kezeibe teszem le az előttem oly végtelen értékkel bíró elsőszülött virágot, a melyet Petőfítől kaptam. Úgy küldöm, a hogy abban az időben, 56 év előtt, elhelyeztem.

De úgy-e, már oly hosszúra nyult levellem, hogy utóbb is terhére leszek? De hát az öregasszony olyan, hogy ha csütörtökön kezd, szombaton végzi levelét. Aztán nincsen ám olyan szabad röpte már a 74 éves léleknek!

Még egyszer az Isten áldását kérve buzgó fáradozására, vagyok a legmélyebb tisztelettel

Özv. Török Józsefné
szül. Sass Erzsike.

Az ereklyék gyűjtése ügyében tett útaimban a Petőfi iránti kegyelet megható jelenségeinek voltam több ízben tanúja.

D. Cser Gábornak, a dómsödi öreg gazdának nem egyszer sok pénzt kínáltak azért az egyszerű, szű-ette, kopott nyoszolyáért, melyben a Petrovics mézszáros fia a világra jött. De Cser Gábor nem adta oda senkinek, most is csak akkor engedte át, midőn megtudta, hogy ez egy ereklyegyűjteményben fog megőriztetni.

Késő éjszaka adtam föl a dómsödi ereklyéket a vasúti állomáson. Vasárnap nem szoktak teherárúkat fölvinni, de mikor a vasúti tiszt megtudta, hogy Petőfi ereklyéiről van szó, szíves készséggel azonnal intézkedett s az első vonattal útnak indította az ereklyéket.



KÉPES LEVELEZŐ-LAP A JELÖLT ARCZKÉPÉVEL.

a közönség meleg ovációi közben a pavillonba sietett. Ott megérkezvén, Spaun tengernagy beszédet intézett a hajó keresztanyához és föl-kérte: kegyeskednék a keresztelést végrehaj-tani s azzal szerencsét és áldást hozni a hajóra. *Augusztus* főhercegnő e szavakkal válaszolt: „Rendkívüli örömmel szolgál, hogy ez új, büszke hajó keresztanyának tisztét elvállalhatom és Ő Felsége derék haditengerésze iránt való legmélegebb rokonszenvegről biznyságot tehetek. Hazai gyárban épült hajó, a melynek építésére jogosan büszkék lehetünk, mely most rendeltetése útjára. Történelmi név az, a melyet ez az aczélóriás viselni fog. *Arpád*, *Álmos* fia, a magyaroknak az első évezredben szabadon választott első fejedelme, Szent Istvánnak, Magyarország nagy királyának őse, — hozzon neved szerencsét ennek a hajónak viharban és harcban, mindenemű vállalkozásban. Válgék be diességesen e szép mű, a melyet embereink szorgalommal és gondallal alkottak hazánk szolgálatára, ha majd szükség lesz rá, hogy monarkhiánkat és jogait megvédje. Adja Isten, hogy úgy legyen!”

E szavak után, miután előbb a hajó utolsó támaszai is eltávolítottak és a tengerész-püspök a hajót fölszentelte, a főhercegnő a keresztelést fogadtatni, ujjaival érintvén az asztalon elhelyezett egyik billentyűt. A művelet szerencsésen sikerült s a pezsgős üveg ezer darabra tört össze a hajó oldalán, mire hurrikáltságok-ban tört ki a közönség. A második billentyű megnyomásával pedig jelt adott a főhercegnő, hogy a hajót még visszatartó utolsó kötelek is eloldassanak. Ezek szemei a hajó felé fordultak, melynek hatalmas arányai mely benyomást tettek a nézőkre s elfojtott lélekzettel várták a főeseményt. A tengeri óriás megmozdult s eleinte alig észrevehetőleg indult előbbre több mint két éven át elfoglalt helyéről a víz felé. Az alá helyezett pallók és gerendák ropogtak a hatalmas surlódás folytán. Füstfelhők emelkedtek, mozgása pillanatról pillanatra növekedett, míg végre szédületes sebességgel siklott lefelé s a hullámokat elosztva a tengerbe bukkott és mintha érző lény lenne, oly büszkén szelte a körülete felforrst és fehér tájékkal borított hullámokat előhaladásában. A vízrebozás kifogástalanul sikerült. Már mikor a hajó megmozdult, a tengerészeti zenekar rázendítette a himnuszot és a matrózok az árcoczkodakról egérvörz hurrikáltságokkal s az összes hadihajók fülsiketítő, dörgő ágyulövésekkel üdvözölték és tisztelték meg új társukat. Az ezreket számító közönség pedig, mely a partról, valamint a lobogókkal díszített, számtalan hajóról és esolnokról feszült várakozással volt az érdekes látványt néző, — örömkáltságokban tört ki, s kalap- és kendőlobogtatással üdvözölte az új jövevényt.

A vízrebozás után *Augusztus* főhercegnő és férje *József* Ágost főherceg cerclét tartottak s a főváros küldöttségét is fogadták. *József* Ágost főherceg, a ki kizárólag magyarul beszélt a küldöttség egyes tagjaival, megígérte,

hogy a kifejezett óhajtáshoz képest Ő Felsége nek tudomására fogja juttatni a küldöttség által a főváros nevében kijelentett halás és örömteljes érzelmeit, melyet a hatalmas csatahajónak „*Arpád*”-ra való elnevezése a főváros lakosságában fölkellett.

Delután *Spaun* tengernagy a „VI. Károly” földelzetén fényes réuniót adott, melyen a főhercegi pár is megjelent. Alig bírta a hatalmas hadihajó befogadni a meghívottak nagy számát. A zenekar felváltva magyar dalokat játszott. *Spaun* báró a fővárosi küldöttség minden egyes tagjával beszédbe ereszkedett és legmélegebb háláját fejezte ki a székesfőváros iránt, mely a deputáció kiküldetésével rokonszenvegről tett biznyságot a haditengerészet iránt.

A küldöttség különben is a legnagyobb megtiszteltetésben részesített a haditengerészet részéről Triestben való egész tartózkodása alatt. Mindjárt megérkezésekor a pályaudvaron őt tengerésztiszt fogadta, kijelentve, hogy a főparancsnok megbizta őket azzal, hogy kaulozlják és segítségére legyenek. *Spaun* báró még azon figyelemmel is volt a magyarok iránt, hogy *Reményi* Ferenc sorhajóhadnagy vezetése alatt csupa magyarokat rendelt ki a küldöttség mellé. A vízrebozás előtti napon a küldöttség azon óhaját fejezvé ki, hogy a „VI. Károly”-t megtekinthesse, hadibárka szállította a hajóra, hol a parancsnok a hajó lépésőjén a legmélegebb szívélyességgel fogadta. Hasonló volt fogadtatásuk az épen *Khinából* megtért „*Donau*” korvétán, a hol megmutatták a *Taku* és *Tientsin* bevételénél szákmányul ejtett puskákat, ágyúkat, boxerkardokat, sárkányokkal ékesített zászlókat, stb.

Az ünnepélyeket méltóan fejezte be a gróf *Szapáry* László fűmői kormányzó által *Spaun* tiszteletére az „*Előre*” kormányzósági hajón adott ebéd, melyre meghívta a triestzi hatóságok fejeit, több tengerész tisztet, Gonda Béla osztálytanácsost és a fővárosi küldöttség tagjait. Pohárköszöntőjében a kormányzó kiemelte többi közt *Spaun* tengernagynak meleg rokonszenvét a magyar nemzet iránt, melynek újabb biznysítékát adta, midőn Ő Felségénél javaslatba hozta, hogy a tegnap vízrebozását hatalmas csatahajó a honfoglaló nevét viselje és hogy tőle telhetőleg a magyar ipart pártolja. Feleletében *Spaun* báró megköszönte a kormányzó beszédeben a haditengerészet iránt nyilvánult rokonszenvet és elismerést. Amde óhajtaná, hogy ez érzelmeken s a hozott pénzáldozatokon kívül még az által is nyilvánulna Magyarország érdeklődése, hogy minél több magyar választaná a haditengerészeti pályát és hogy minél előbb létesítene Fiumében oly megfelelő hajógyárt, a hol hadihajók is építhetnének, annál inkább, mivel e nélkül lehetetlen, hogy Magyarország visszakapja a quótának az igazság szerint őt megillető részét. *Spaun* és *Szapáry* gróf életése után a magyarok egyszerre csak, a társaság nagy derűtségére *Álmost* kezdték éltetni, a ki alatt az „*Arpád*” jelen volt genialis tervezőjét, *Popper* Szigfrid, tengerészeti főmérnököt értették. *Reményi* Antal.

AZ APOSTOLOK.

Forr a világ! s én forrongó zajában
A szent hajdan korára gondolok.
Előttém a távol ködfátyolában
Feltűnnek a szegény apostolok.
Harcz vár reájok, a harcz végtelen!
Számok csekély, kezök fegyvertelen.

A Mester lelke ott lebeg körülötök
S szózatja hangzik: óh ne féljetek;
A hol ketten vagy hárman egybe gyűlötök
Nevemben: ott leszek közöttetek!
S elárnd rajtok egy csodás erő,
Lelket hódító, szíveket nyerő.

El nem tiporja Róma, Jeruzsálem,
Sötét pogányság rémes börtöne,
Se a kintpad, se a szörnnyű halál nem;
Viraszt felettök Isten őrszeme.
Porukból új meg új élet fakad
És szül örökké hű utódokat.

S még halljuk a zugó szél zendülését,
Mely hajdan őket úgy megilleté,
Tüzes nyelvek hatalmas csendülését,



KÉPES LEVELEZŐ-LAP A JELÖLT ARCZKÉPÉVEL.

Nagy eszmék harcain minden felő
S mikor hitünkért a láng fellobog,
Közöttünk járnak még az apostolok.

Bennünket óh! bizony nem hagytak ők el,
Itt él velünk láthatlan szellemök;
A szarnok ónsz elvakult erővel
Hiába két csatára ellenök;
Magvát a szellem biztosan veti,
Azt földi fegyver el nem ölheti.

S apostol a földhöz tapadt szegény is,
Kire a sors nehéz irát rakott;
Verejtékes minden órája, még is
Az Úrnak bír szentelni egy napot;
Apró családját körbe ilteti
S a bibliából olvasgat neki.

A költő is, ha lantja nem hízélgés,
Üres ábránd s hídság hangszere,
Mi volna más, mint egy újjá teremtés
Apostola, tanító mestere?
Ki míg csendes magányban énekel,
A föld porából ég fel emel.

Lángzó szívű küzdelmes bajnokokkal
A jégszívek együtt nem érzenek
S patvarkodva mondják: ezek biznysnyal
A szabadság borától részesegek...
Óh szent mámor, mely zord felhők alatt
Mérges nyílak közt is bátran halad.

Előttünk a tágas mező kitarva,
Az aratásra ért gabona sok,
Kevés a munkás; a mezőn a nyájra
Leselkednek az éhes farkasok;
Kezünk ha rest s az örök alszanak,
Nem üdvözítnek a jámbor szavak.

Pihenni nincs idő... a fejsze immár
A fáknak gyökerére vettette;
Egyes törzsek kidőlte sem kicsiny kár,
Egész erdő veszt azzal életet
S az új sarjat se biztosítja más,
Csak védelem, csak gondos ápolás.

Hajónk ádáz hullámokkal csatároz,
Ostromolják a viharos szelek,
De nem rendül hitünk, e régi árcoc;
Az Úr lelke jár a vizek felett.
Ó benne bízunk, benne bízni jó,
S révpártot ér a hányt-vetett hajó.

Felhirdetjük a szeretet igéit,
Az és s a lelkiismeret jogát,
Készek, híven s buzgó követni végig
Az ösök vér-szenteltek nyomdokát;
Szívünket nem bénítja félelem,
Erőt ad a ezél, sőt a küzdelem.

A napfényben, lengő zászlónkra írva,
Két szó tündöklök: Isten és haza.
Ez a gyengéket is csodákra bírja
S a szenvedőknek drága vigasza:
Művét a sors végezze általunk;
E kettőért együtt élünk, halunk.

Léon József.

VÁLASZTÁSI MOZGALMAK.

Karcolat.

Hiába tagadnánk: mint Európaszerte mindenütt, a magyar népnél is nagyon megesőkent a parlamentarizmusba vetett hit s apránként elfüstölgött az a régi nagy lelkesültség, mely ősi szilaj erejében annyi ellenpárti koponya beverésében is meg-meg nyilatkozott olykor-olykor. De hát a vér még sem válik vizzé s a hazát mindenáron megmenteni óhajító jelöltek fogadkozásai, rászülett, nyughatatlan kortések sok beszéde, különféle érdekek, stb.: apránként még is csak megmozdították a közönsös választók nagy tömegét s mire a szavazás napja elkövetkezik, alig marad valaki, a kit a mozgalmas forgatag magával ne ragadna.

Ezrével van már rekedt torok mindenfelé; ennek mind a sok „éljen”-től esett baja; a kóborgó szellő meg akár merre bujkál, mindennütt csak zászlókba ütökzik, melyek a fővárosban ép úgy, mint a legapróbb faluban megszámlálhatatlan mennyiségben hirdetik, hogy melyik jelölt éljen.

Zászló, ennyi, még soha sem volt, mint most. Híjába, a „tisza választás” jelszava becuska a csapszék-ajtókat, szétszárának az ősi, szebb időkért kulacsok és sok jámbor birka élete megmarad, melyek pedig hatalmas paprikással volnának hivatva az előíradt kortesek gyenge erejét istápolni. Így állván a dolog, hogy még is legyen valami: a zászlók szaporodtak meg mód nélkül.

Sovány kárpoztás ugyan, de ha külön nincs, ez is megteszi. Legalább az ellenpártot bozantja. Igaz, hogy a „szeretve tisztelt” jelölt zsebé is jócskán meglapítja, mert hát felettébb sok kell belőle, hiszen némely kerületben csak ugyan több a zászló, mint a szavazó. És haj, hány jelöltnek nem marad egyéb a diességéből, mint a zászlógyáros borsos számlája, mert hiszen a választó lelkesülni lelkesül ugyan, az „éljen”-t sem sajnálja, de már a zászlót csak a jelölt fizeti.

Nem kisebb szerepe van azonban a *tolnak* is. S e részben különösen nagy a haladás. Aze-lőtt a „fehér tollas párt” maga szerelte fel magát alkalmas jelvényvel, saját lúdjai, kappanjai mezéből, a „veres tollas párt” hasonlóképp, csak hogy valami helybeli zermester festébe mártotta a tollakat; de manapság már ez nem járja. Most már díszes bokrétaikat készítenek, a melyeken ott ékeskedik a jelölt becses arczképe is, verssel, vagy a nélkül. Mind gyárban csinálják már ezeket, pedig hát nem ingyen, a mint ezt a szegény jelölt legjobban tudja.

A *plakátokról* mit szóljunk? Ezekre nézve is most érkezett el az aranykor. Roppant számban ellepik a falakat, mint a sáska, egyideig hirdetik a jelölt nagyságát, azután mint kályhába gyujtó, avagy sárkánypapiros végzik be rövid életüket. És ha annak szép reményei, kit magasztalának, ép úgy füstbe mennek, mint a kályhagyujtó, vagy ép úgy elrepülnek, mint a sárkány, de bús emlékei fel-feltűnnek, mikor a nyomdász megszürteti a számlát.

Még ez azonban mind nem elég. A roppant népszerűsége vergődött *levelező-lapok* is kiveszik a maguk részét a választásokból. Eleinte bíres tájképeket, épületeket, nagy férfiakat s efféléket nyomtattak ezekre az apró, kemény papirosokra, most azonban már egyes jelöltek arczképevel ellátott levelezőlap is van elég. De hisz ugyan ki és mi is lehetne most érdekesebb e világban, mint a jelölt, a kinek emléke így bizonyosan megmarad, még sajnós bukás esetén is, legalább egyik-másik levelezőlap-gyűjteményben.

De még is maradhat. Mert hej, sokat dolgozott szegény jelölt ezért a kis diességéért. Már néhány hete levettette rendes, polgári ábrázatát, mely talán meglegedett, jól táplált és piros vala, — s helyette aggodalmas, gondterhes arcot öltött, melyen ott ül a honfűi fájdalom s a haza és „nép” sorsán való töprengés. Híjába, az ilyen ábrázat kapos mostanában; az amolyan nem ajánlatos, mert a vidám képű, kövér jelöltre könnyen rákiálthatnák, hogy a „nép” zsírján hizott meg”. Aztán a programbeszédre is kell készülni. Szörnnyű nehéz dolog s nagyon alkalmas arra, hogy valódi alkalmas ábrázatot kölcsönözzön a jámbor jelöltnek. Mert hát a választók érdekei nagyon különfélék; az egyik-



UTCZASARKI POLITIKUSOK. — Guró Lajos rajza.

Képviseelőválasztási mozgalom a fővárosban.

nek épen az kell, a mit a másik gyűlöl. S hogy tegyen a jelölt mindenik félnek eleget? Legkisebb vigyázatlanul elejtett szó; és egész csapat az ellenfél táborába pártolhat. Rettenetes elgondolni is! Aztán még a beszédet el is kell mondani sokszor 10—15 faluban. S még ezenkívül hány választó kerül, a kinek vagy régi póre van, melynek jóra menetelét a jelöltől várja, vagy hivatal kellene a fiának, vagy az előjárósággal van baja, sőt némelyik holmi kis kölcsön vagy jótállás elfogadásától sem iszonyodnak. S az ilyesmikkel nemcsak nappal, hanem éjjel is megkönyezik a tisztelt jelöltet, a kinek még nyájasan mosolyogni is kell az állapothoz.

Szóval keserves multság biz ez, de hát úgy hozzá tartozik a választáshoz, mint a zászló, toll és plakát. A mint aztán vége a választásnak s ablakfüggöny, bábruha lesz a lengő zászlókból, a győzedelmes jelölt képe megint kiderül, a vesztés pedig még jobban tanytát üt az a mélységes töprengés; csak hogy most már nem a haza és nép sorsa miatt, hanem a jól felszaporodott alkotmányos költségek kifizetése iránt, a melyekről a „tisza választások” uralkodása idejében sem lehet azt mondani, mint a boszorkányokról, hogy: nincsenek.

MIKLÓS CZÁR COMPIÈGNÉBEN.

A hajdani francia uralkodók mesés fényvel és pompával épült, ritka műkincsekkel bővelkedő vidéki palotái közül *Compiègne* sok tekintetben első helyen áll. Mióta *XV. Lajos* a *compiègne-i* kastélyt felépítette, abban először *XVI. Lajos* mint trónörökös lakott, ki mézesheiteit *Mária Antoinette*-tel ott töltötte. A francia forradalom után *I. Napoleon* *Mária Luiza* kedvéért a kastélyt s a parkot kibővítette. *Compiègne*-ban esküdött meg *I. Lipót* belga király *Lajos Fülöp* leányával, *III. Napoleon* pedig sokkal szívesebben tartózkodott ott, mint *Versailles*-ben. A császárság bukása óta a köztársaság elnökei csak vadászni jártak *Compiègne*-ba, de rendszeren ott soha sem laktak.

Ez előtt néhány nappal a francia köztársaság vendégei *Miklós* czár és *Alexandra* Feodorovna czárné *Compiègne*-ban szálltak meg. Számukra leginkább a *III. Napoleon*, valamint az *I. Napoleon* és *Mária Antoinette* által használt termeket és szobákat rendezték be, a mennyiben a hiányzó bútordarabokat és egyéb tárgyakat *Versailles*-ből és *St.-Cloud*-ról szállították oda.

A czárné fogadóterme az *svárvai* hölgyek számára rendezték fel. Ennek berendezése *XVI. Lajos*, illetőleg *Mária Antoinette* ideje óta nem változott. A történelmi nevezetességű *tabouret*-ek (támla nélküli székek), valamint a királyi vérből származott höl-

gyek számára fentartott karszékek és a királyné hosszú pamlaga, melyen ilve vendégeit fogadták, most is régi helyükön álltak. A falakon függő remek képek, a kandallón álló óra s a kargyertyatartók *XV. Lajos* idejéből változatlanul hagyattak, csakis a nagy velencei üvegcsillár rendezték be villamos-világításra. A czárné hálószobájánál az *Eugénia* császárné által egykor használt hálószoba szolgált, melyen a császárné távozása óta változás nem történt.

Miklós czár hálószobája *I. Napoleon* császár egykori hálószobája volt, melyben 1814 óta senki sem hált, s berendezése azóta semmiben sem változott.

Megjegyzendő, hogy a *compiègne-i* kastély lakosait idegeneknek soha sem mutatják meg, mivel azok műkincseit és ritka bútortárait nagyon féltik.

SZÁZADOS PÖRÖK.

1596 június 21-én *Unterfranken* bajor város közönsége egy-két millió forintot érő erdőterületért a *Thungen*-családot perbe fogta. A panasz a *speieri* törvényszék elé került, mely miután a felek egységre bírhatók nem voltak, azt határozta, hogy a pör minden esztendő június 21-én újból fölvetetik. Évek múltak, az érdekltek elhaltak, helyüket mások foglalták el. Végre a pör háromszáz év múlva 1896-ban egységgel lön befuzve.

1768-ban *Demetri* görög püspök több mint öt millió forintra rúgó vagyonát rokonainak hagyta. Ezek közül többen a végrendelettel melegegdeve nem lévén, perre került a dolog, mely 1890-ben ért véget, midőn aztán a rég elhalt végrendeleti örökösök jogutódjaira fejenként alig 10 forint jutott. A többi perköltségek ment el.

1894-ben a londoni törvényszék előtt egy 1731-ben megindított pör nyert befejezést. Ugyanis 1730-ban valami *Ashton* nevű kereskedő *Mumperson* hajógyáros ellen 100 font sterlingre rúgó számlakülönbözet miatt pört kezdett. *Ashton* örökösei a pört végre 1894-ben megnyerték, de a megítelt 56 ezer font sterling helyett — a mennyire a tőketartozás kamatai és ezek kamatai rúgtak — alig voltak képesek 100 fontot behajtani.

1697-ben két *barcelona* lakos, *Cascalo* és *Depie* egy darab szántóföld tulajdonjogán összeveszttek. A pör most is folyik és ítéletileg még nincsen befejezve. A kérdéses szántóföld 1697-ben alig ért ezer forintot, de miután azóta jelenleg a város legszebb épületei állnak, valódi értékét alig lehetne megállapítani. A két pörben álló család eddig egy milliónál többet költött a perre, s valószínűleg még nagyon sokat fog költeni, míg vége szakad.

A leghosszabb ideig tartott per azonban *Franciaországban* folyt le. Ugyanis 1210-ben *Nevers* gróf *Donzy* nevű város ellen bizonyos erdőreszek és legelők miatt pert indított, mely 1888-ban vagyis 638 év múlva ért véget.

A múlt század elején, vagyis 1823-ban Angliában a *Parker*- és *Dawkins*-család egy több millióra rúgó örökség miatt egymással perbe keveredett. De már 46 év múlva a per folytatását abba kellett hagyniok, mivel az annak alapját kepező vagyon a költségek akkorára teljesen fölemésztték.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Új regényeink. Az október—decemberi évnegyedben két érdekes regény közlését kezdjük meg. Az egyik „*Új hajások*” ezim alatt jeles írónak *Gyarmathy* Zsigáné tollából került ki s méltán sorakozik többi e nemű művei mellé, a melyek az ő nevet az olvasóközönség előtt oly népszerűvé és kedvelté tették. Egy elpusztult cseri-galárd viszonyságait rajzolja e regényben élénk, közvetlen színekkel, bizonyítván egyszersmind, hogy a munka nemesít, míg a régi szép idők után való hasztalan sóvárgás csak pusztulásra, nyomorra vezet. — Ugyancsak az októberi negyed első számában kezdjük meg *Selonszkij* N. N. orosz író „*A jövő világából*” című fantasztikus regényét, melyet *Ambrozovics* Desző fordít lapunk számára. A rendkívül érdekesítő regény egy kormányozható léghajón véghezvitt



KÉPVISELŐVÁLASZTÁSI MOZGALMAK A FŐVÁROSBAN. — Kortés-menet a kerespári úton.

északsarki expedícióknak és a föld belseje kikutatásának története, melybe érdekesen szövődik bele egy fiatal orosz tudós szerelmi viszontagsága. A regény a XXX-ik századba helyezi át az olvasót és rendkívül élénk fantáziával írja le az emberiség életét — ezer esztendő múlva. A regényhez Hofmann A. E. orosz művész készített illusztrációkat.

* **Petőfi-ereklyék** című lapunk mai számában kezdjük meg a nagy költő azon ereklyéinek és eddig még ismeretlen életadatainak közlését, a melyeket Kéry Gyula a *Petőfi-Társaság* megbízásából kutatót föl és gyűjtött össze. Alkalmilag az érdekes gyűjtemény egyéb részeit is meg fogjuk ismertetni olvasóinkkal.

Magyar napilap New-Yorkban. A kivándorlások egyik eredménye, hogy szeptember elseje óta New-Yorkban magyar napilap jelenik meg. Eddig hetilap szolgált az ottani magyaroknak értesítőül. A napilap címe *«New-Yorki Napló»*; szerkesztője Barton József. A lap terjedelme egyelőre kicsiny még, de kiadja ígéri, hogy nem sokára nagyobb alakban is, bővebb tartalommal jelenik meg.

Nemzeti színház. Szeptember 20-ikán a híres norvég költőnek, *Ibsen* Henriknek *A tenger asszonya* című színművét játszották először *Szöllősi* Zsigmond fordításán. Ibsennek régibb darabjai közé tartozik, de ez is homályos, allegorikus, ideges tónusú műve. Nem az igazi élet lüktet benne; a nagy világtól messze, egy éjszakai tengerparti kis városkában egy beteges képzeltű asszony különös története ez, jobban mondva gyötrődése, víziója. Ibsen azonban bármily különös költő, bármennyire szögletes az igazi élettel szemben, mégis nem közönséges költő s több a kiváncsiságnál, a mit fölébressz, s a benyomás sem futólagos, a mit darabja tesz bizarr problémájával és erőteljes kidolgozásával.

A darab hőse egy fiatal asszony, Ellida, a ki egy világító toronyban született s a tenger ránézve egy csodálatos, mesés hatalom. Másikfelől azonban babonás, ideges, álomlátó. Egy orvos neje, de van neki egy eltűnt vőlegénye is, a ki egykor a tengeren érkezett, a kit Ellida szeretett. El is jegyezték egymás s örök hűségül mind a két jegygyűrűt bele dobták a tengerbe. Hiába várta azonban vissza vőlegényét. Tehát férjhez ment Varga orvoshoz, a kinek ő már második felesége. Mikor anyának térezte magát, álmában, képzeltoldásokban megjelent jegyese. Ellida a megszületett gyermekben is jegyese mását ismeri föl. Nincs többé nyugta; lelke háborog s azt hiszi, hogy ha egyszer megjelenik jegyese, kötelessége követni. Csakugyan megjelenik a bolygó jegyes s követeli Ellidától, hagyja el férjét. A férj, ki lassanként megtud mindent, választást enged feleségének közte és a misztikus ideál közt. A nő ekkor érzi,

hogy a nyűgből szabadulni kezd, az akaratihányból kötött házasság közepette is önállóan határozhat, s a mit határoz, attól függ további élete. Elfordul első vőlegényétől, s kigyógyulva borul férje keblére. A lelkiállapot e különösségen sokat lehet vitakozni. Az is kérdés, hogy a dráma cselekvényében helyese tárgyalni ilyen allegóriát? Ugyanis a tenger nem más itt, mint a lét, az egész világ és hozzá a korlátlan; Ellida pedig a köznapi tépelődés, mely sokáig nem bír akarathoz jutni, de mikor választania kell, erős akarathoz jut és felszabadul. Az ilyen burkolt erkölcsi képek természetesen nem hatnak úgy a színpadon, mint az élet visszatükrözése. *Márkus* Emília megragadó művészi erővel rajzolta Ellidát és tette elfogadhatóvá sőt érthetővé ezt az ideges, képzeltű alakot, melyet az ábrázolásban elég már csak attól is megóvni, nehogy eszelőnek látszassék. *Márkus* Emília mély drámai szenvedést és nagyon érdekes lelki állapotot adott ennek az alaknak. A színmű mellékalkaljai kitérők és játékosak is azoknak hagyják: *Gál* Gyula (Wangel), ki a Vígyszínházról szerződött s most lépett föl először; *Dezso*, *Idánfi* (a bolygó vőlegény), *Vizvári* Mariska, *Ligeti* Juliska, *Mihályfi*, *Rózsahegy*.

A magyar kir. operaház első ujdonsága ebben az évadban magyar szerző műve volt: *Major* J. Gyuláé. A címe *«Erzsike»*; kedden adták először, akkora külső sikerrel, a milyent a tehetséges és nagyon munkás szerző igen, de éppen ez a művecskéje nem érdemel meg.

Az egész darab nagyon igénytelen, de egyetlen olyan részlete sincs, a mely szépségével vagy eredetiségével kiemelkedhetne. Az egyfelvonásos szöveg, *Radó* Antal műve magyar munkások közt játszik, kétfelől is csábítgatott házaspár összevesztését látjuk, kissé halvány, szentelen feldolgozásban; szép azonban az a finom ellesett lélektani mozzanat, a melyet *Radó* egy francia elbeszélésben talált, hogy a válni készülő ingerült pár, a mint hevesen osztozkodik a szegényes holmin, egyszerre csak rákád elhalt kis leánykájára, a közös vesztésé fájdalma elrészekenytől, összehozza ismét a férj s feleség szívével. — Az előjáték korosmai jelenetében a szolgáló egy népdalszerű áriát énekel; ezen kívül semmi magyar elem nincs a zenében. A megnyitó zene, a korosmába önző munkások éneke, a második színen a férjöt hazaváró, szorgalmasan öltögető munkásszony méla dala, a gyermekruha láttán megindult hullámzó érzések kitérője a kettősben: megannyi, izléssel és tudással megírt zenei részlet, de a hallgató szívével hozza közre. Az előadás jó volt: a házaspárt *Váradi* Margit és *Kertész*, a nő csábítgató munkást *Takács*, a szemrevaló csapostányt *Payer* Margit adta; *Szikla* karnagy a zenekarral együtt szintén díszreteresen végezte feladatát. Az operazsoltóság még a héten néhányszor adhatja az ujdonságot, míg az érdeklődésre számít. — (K. I.)

Előfizetési fölhívás.

A *«Vasárnapi Ujság»* a legrégebb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap, évenként több mint 130 íven, s több mint ezer képpel jelen meg. E legrégebb magyar képes hetilap jövőre is hű marad alapításakor választott irányához, hogy a hazafias érületnek tolmácsa, a nemzeti haladásnak képe, a közéletnek tükré, szóval *korunk történetének igazi képes krónikája* legyen.

A *Vasárnapi Ujság «Regénytár»* heti mellékletében a legjelesebb hazai és külföldi íróktól közöl elbeszéléseket és regényeket *képekkel*, s mint családi lap, kiterjeszkedik a női munkakörre és divatra is.

A *«Politikai Ujdonságok»* előfizetői e lapnak hetenként egy nagy ívre terjedő politikai tartalma mellett *külön díj nélkül kapják a «Világkrónika»* képes heti közlönyt és a *«Magyar Gazda»* című havonként megjelenő gazdasági és kertészeti képes mellékletet. Ez új rendezés folytán politikai hetilapunk *terjedelmével* együtt *dövebb*, mint előbb volt; előfizetési áraink azonban az eddigiek maradtak.

A *«Világkrónika»* hetenként egy íven, számos képpel illusztrálva jelen meg, és az általánosabb érdeklő napi események részletes magyarázatára szolgáló cikkeken kívül rendszeren közöl *nagyobb elbeszéléseket, regényeket, utirajzokat*, úgy szintén mulattató kisebb közleményeket, stb.

Előfizetési föltételeink

az október—decemberi évnegyedre:

A *«Vasárnapi Ujság»* negyedévre négy korona.

A *«Vasárnapi Ujság»* a *Világkrónikával* negyedévre 4 korona 80 fillér.

A *«Vasárnapi Ujság»* és *«Politikai Ujdonságok»* a *«Világkrónika»* és a *«Magyar Gazda»* melléklapokkal együtt: negyedévre 6 korona.

Az előfizetések a *«Vasárnapi Ujság»* és *«Politikai Ujdonságok»* kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetemutca 4. szám küldendők. *Egyes előfizetések* legelőszöríbbben posta-utalvány által eszközölhetők.

Azon előfizetőinket, kiknek előfizetése szept. hó végén lejár, fölkérjük előfizetéseik mielőbbi megújítására, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A *Kisfaludy-társaság* szeptember 25-én felolvasó ülést tartott *Beöthy* Zsolt elnökle mellett, nagy közönség jelenlétében. *Beöthy* a közönségnek ezt az érdeklődését nem is hagyta szó nélkül, megjegyezve, hogy az irodalmat minden egyébnél hathatósabban mindig a közönség érdeklődése buzdította. Köszöni a közönség érdeklődését és kéri továbbra az irodalom nevében és érdekében. *Vargha* Gyula főtítkárt tett ezután jelentést a nyári szünetek alatt a társaságot érdeklő eseményekről.

Szana Tamás székfoglaló értekezést tartott *A modern tájkép* címen s érdekesen fejtegette a tájképfestés fejlődését, történetét, és foglalkozott legjelesebb művelőivel. Fejtegette, hogy a tájképfestés sokáig nagyon alárendelt módon szerepelt mint alakok, jelenetek háttér; de a renaissance festői még háttérnek és díszítésnek is szívesebben használták zárt szobát, oszlopos csarnokot, mint tájképet. A szabad természet iránt nagy közönyt mutatkozott. Az első igazi tájképfestő *Poussin* Miklós a XVII. században, ki a tájképeket történeti és mitológiai jelenetekkel élénkítette, s ezért heroikus tájképfestő-nek hívják. A természet lelkes szeretője azonban a hollandi festőknek nyilatkozik először, s ebben kitűnik *Ruysdael*. De még sokáig a műterem falai közt és nem a természet önön vonja meg magát a festészetet, és sok idő múlik el, mikor a tájképek a természet igazi hangulatát adják vissza. A tájképfestő ma már az a festészetben, a mi a költészetben a lyra. *Szana* a magyar tájképfestők közül id. *Márkó* Károlyt, *Mészoly* Gézával, a pályája kezdetén meghalt *Paál* Lászlóval foglalkozott leginkább és *Mészoly* művészetét emelte ki legjobban. A székfoglaló



A KÉPVISELŐJELÖLT FOGADTATÁSA EGY ALFÖLDI HELYSÉGBEN. — Jantyk Mátya rajza.

laló beszédet nagy tetszés fogadta, s *Beöthy* Zsolt nagyon meleg szavak kíséretében adta át *Szana* Tamás társaság oklevelét. *Lévay* József *«Hiu remény»* című költeményét *Vargha* Gyula olvasta föl. A fájdalmasan rezignáló hangú költemény oly hatást tett a társaság tagjaira, hogy *Beöthy* elnök kezdeményezésére az ülésből telegrammal, a melyet a társaság összes jelenvolt tagjai aláírtak, üdvözölték a *Miskolcon* lakó költőt. Ezután *Kozma* Andor olvasta föl nagy hatással *Szabolcska* Mihály öt lírai költeményét, a melyek egy részét a szerző lapunknak adta át és legközelebbi számunkban közöljük. Záróul ismét *Vargha* Gyula ült a fölolvasó asztalhoz és bemutatott néhány jelenetet *Kiny* Elek finn író *«A falusi vargák»* című népszínművéből, a *Popini* Albert jellemzetes fordításában.

A dunántúli köznevelődési egyesület szeptember 22-ikén tartotta Budapestben közgyűlését, *Palavicini* Ede ögróf elnöklésével. A nemzeti ügy érdekében működő egyesület, mely tevékenységét a Dunántúlra terjeszti ki, tíz év előtt alakult. Egyik alapítója, buzgó támogatója *Szell* Kálmán, a mostani miniszterelnök. Az egyesület sok jót tett kidolgozó fenntartásával, népkönyvtárak létesítésével, de anyagi eszközei nem elégségesek, a közönség nagyobb részvétele szükséges, hogy célt érhesen. Erről tanácskoztak a vezetők a közgyűlést megelőző értekezleten.

Bejelentették itt, hogy a közoktatásiügyi miniszter a jövő évtől kezdve segíteni fogja az egyesületet, *Darányi* Ignác földművelési miniszter pedig 30 fölszerelt népkönyvtárt bocsát az egyesület rendelkezésére. Elhatározták, hogy a tagok gyűjtésére újabb mozgalmat indítsanak; a pénzügyminiszterrel sorsjártékra kérnek engedélyt. *Porzolt* Kálmán, a népszínház igazgatója s az egyesületnek fennállása óta titkára, a népszínházban egy előadást ajánlott föl az egyesület javára.

A közgyűlés az új városzház díszteremében ment végbe, és sokan jelentek meg. *Palavicini* elnök a megnyitói beszédében az elmúlt tíz év fő eredményeiről szólt. Hangoztatta, hogy az egyet anyagi eszközeinek öregítésére kell törekedni. *Dr. Fekete* Ignác pénztárnok bemutatván a számadásokat, *Antal* Gábor, dunántúli református püspök bejelentette, hogy az *Adria* biztosító-társulat 200 koronát küld az egyesületnek. *Hetyey* Sámuel, pécsi püspök 200 koronával az egyesület alapítói sorába lépett. Az alapítás tíz éves fordulóján üdvözölő táviratot küldött a közgyűlés az alapító *Szell* Kálmán miniszterelnöknek, s másik alapítójának, *Bekics* Gusztávnak. *Szabó* Károly tanfelügyelő meleg szavakkal emlékeztetett meg az egyesület élén álló tisztviselőkről s indítványozta, hogy *Palavicini* Ede ögróf elnököt, *Rákosi* Jenő másodelnököt, *Porzolt*

Kálmán főtítkárt és a többi tisztviselőket megint kérje föl a közgyűlés tiszták továbbvitelére. Egyhangulag elfogadták. Az igazgató-választmány megüresedett helyeit a következőkkel töltötték be: *Baán* Endre, *Dóry* Pál, báró *Fejérváry* Imre baranyamegyei főispán, *Fiáth* Pál báró, *Gyurácz* Ferenc evang. püspök, *Hetyey* Sámuel pécsi püspök, *Janovich* László, *Köszegi* József, *Pogány* József, *Széchenyi* Sándor gróf, *Széchenyi* Emil gróf és *Tormay* Károly.

A magyar protestáns irodalmi társaság szeptember 20-ikán *Miskolcon* tartotta közgyűlését az evangélikus templomban.

Ott voltak: *Gyurácz* Ferenc evang. püspök, *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszter, elnök; *Zelenka* Pál evang. püspök, *Antal* Gábor, *Kiss* Áron, *Kun* Bertalan, ref. püspökök; báró *Vay* Béla, báró *Prónay* Dezső, *Szűcs* Farkas, *Beöthy* Zsolt, gróf *Tisza* István, *Zsilinszky* Mihály államtitkár, *Steinle* Kornél, stb. — *Gyurácz* Ferenc püspök megnyitó beszéde után báró *Vay* Béla egyházkerületi főgondnok és *Zelenka* Pál püspök üdvözölték a szép számban megjelent közönséget, mire *Hegedűs* Sándor miniszter válaszolt. Emelte, hogy a protestánsoknak sokat kellett küzdeni, és kell most is, mintha meg lenne támadva az önrész, a kitartás, a kétség-telen hit, mely a protestantizmust annyi nehézségek között vitte. De megmozdultak a nagy tömegek és egyházak mind, mert érzik, hogy e talaj csak munkásság által tartható meg, hogy most már dolgozni kell az intelligenciával és a tömegekkel is. Igen! Megmozdítják a népet, agítálnak a nép között az egyház és hit érdekében. Sok dolog ezen túlmegy, sok feyver nem illik ide, de ennek megítélése nem ide tartozik. A protestáns irodalmi társaság számít a hitbuzgóságra, a hűsországra. Szerény eszközeihez mérten kiterjesztette kiadványait mindazon körökre, a hol ebből a szempontból arra szükség volt. Mi kutajuk a multat, hogy küzdelmeinkből merítsük az erőt, almagyunk a néphez azzal a 200,000 fuzettel, hogy erkölcsi érzékét emeljék és hitét megerősítsék. És hogy közvetlenül a forrásokhoz vezessük híveinket, megindítjuk *Kálmán* és *Luther* iratainak kiadását. Az előző most már nem elég. Most mindenkinek apostolnak kell lennie. Nem csak papjainkra vannak bízva híveink és azok üdvössége s sorsa, hanem mindnyájunkra. Arra kéri a gyülekezetet, hogy azon a téren, a melyen működünk, a protestáns irodalmi társaság a maga eszközeivel erősítse és sokszorosítsa kiadványait. És ha kiadványainkat csak megszerkezhetjük, jelen állapotunkkal szemben erős várat emelünk sokfelé a nép javára, a nők javára, a protestantizmus javára, a felvilágosodás és hazánk javára. Végül megemlékezett *Szilágyi* Dezső és *Pulszky* Agost haláláról. — A miniszter után *Prónay* Dezső báró evang. felügyelő beszédet, *Lévay* József, a jeles

költő adta elő *«Apostolok»* című alkalmi költeményét. Az élénk tetszéssel fogadott költeményt fentebb közöljük. *Hegedűs* Sándor miniszter beírta szavaival ért véget a gyűlés. Ezek után a küldöttségek fogadása következett a vármegyeházán. *Vay* Béla báró főispán üdvözölte a minisztert az összes küldöttségek nevében, mire a miniszter köszönetet mondott. Déli egy óraker bankett volt, melyen az első pohárköszöntőt *Hegedűs* Sándor miniszter mondta a királynak. Beszéltek még *Prónay* Dezső báró, *Kun* Bertalan s többen. Délután az ev. ref. főgimnáziumban folytatták a közgyűlést, melyen a folyó ügyeket intézték el.

Nemzetközi statisztikai kongresszus Budapest. Szeptember 28-ikától október 5-ikéig nemzetközi statisztikai kongresszus ülés Budapest. Az előkelő tudományos egyesület, melynek tagjai közt a statisztikai és közgazdasági tudomány anyni kitűnősége foglal helyet, a kereskedelemügyi miniszter meghívására tartja nálunk tanácskozását.

A miniszter jóakaró gondoskodásából az ülés nem csak belső tartalmára lesz gazdag, hanem a külső fény tekintetében is sorakozni fog az intézet eddigi legerősebb összejöveteleivel. A kongresszus tagjai abban a kitüntetésben is részesülnek, hogy őket *József* Agost főherceg a király képviselőtében az udvarnál fogadja. A rendezés munkája, a melyet *Láng* Lajos valóságos belső titkos tanácsosnak, mint elnöknek és *Vargha* Gyulának, a központi statisztikai hivatal igazgatójának, mint alelnöknek vezetésével az előkészítő bizottság végzi, kettős irányban folyik. Az ülés szakszerű munkálkodásának előkészítésében a magyar központi statisztikai hivatal működik közre, míg a rendezés általános teendőit a kereskedelemügyi miniszterium elnöki osztálya intézi *Vértesy* Kálmán osztálytanácsos vezetésével.

MI UJSÁG?

A német császár édes anyja emlékének. *Vilmos* császár elhatározta, hogy anyjának, *Frigyes* császár özvegyének emlékére Berlinben a brandenburgi kapu előtt szobrot állíttat. A szobor elkészítésével egy Olaszországban élő német művész bízott meg.

Lónyay grófné kastélya. *Lónyay* Elemérné grófné október 10-én a *hetszendorfi* kastélyba költözködik, a melyet a király ajándékozott *Lónyay* grófnak.

A Nemzeti Múzeum alapítójának szobra. *Jövőre* száz esztendeje, hogy a Nemzeti Múzeumot gróf *Széchenyi* Ferenc megalapította nagy adományokkal. Ez alkalomra gróf *Széchenyi* Ferencnek em-



Klein Vilmos amatőr felvétele.

Vasúti baleset Új-Dombóvár és Döbrököz között

lékszöveget akarnak állítani a múzeum parkjában, benn az épületben pedig emléktáblát helyeznek el. Több más maradvány alkotás is terveznek és mind ezekről Szalay Imre miniszteri tanácsos, a múzeum igazgatója már most megteszi előterjesztéseit. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszternek, a ki véglegesen dönt a jubileum ügyében. Az emlékmű tervezéséhez és kidolgozásához még ez idén hozzáfognak.

Az országos képtár igazgatója. A király Kammerer Ernőt, az országos képtár és a vele kapcsolatos ügyek kormánybiztosát, az országos képtár és a történelmi képesarnok igazgatójává nevezte ki és neki a miniszteri tanácsosi címet adományozta. Kammerer már Pulszky Károly távoása óta vezeti az országos képtár ügyeit, ez idő alatt rendezte a képtárt s előkészítette az épülő Szépművészeti Múzeumba való átköltözésre. Igazgatása alatt egy csomó kisebb műtárlatot rendeztek az országos képtárban. Hasznos tevékenységet fejtett ki, s finom művészi érzékével, ítéletével, adminisztráló képességével nagyon alkalmasnak bizonyult rá, hogy a Szépművészeti Múzeum berendezését rábízák.

Egy szindarab jubileuma. A Nemzeti Színházban szeptember 26-ikán került színre huszonötödikször *Gárdonyi Géza* „A bor” című színműve. A tavaszkor játszották először a jóízű magyar falusi színművet. A nemzeti színház példátlan, hogy ilyen rövid idő alatt egy színmű ennyi előadást ért volna meg. A huszonötödik előadás is ép oly friss erővel hatott, mint az első és szorongásig telt ház gyönyörködött benne. A szerzőt pedig sokszor kitapsolták. Előadás után a darab szereplői a színház többi tagjaival együtt Gárdonyi Géza tiszteletére közös vacsorát rendeztek, melyet a Nemzeti Színház udvarán, falusi díszlettel tartottak meg.

Házasság. Zempléni Árpád, ismert nevű poéta, kinek költeményeit lapunk olvasói is jól ismerik, nőül vette Riezdorfer (Révész) Anikót, a Felső-Magyarországon általánosan ismert kiváló zongoraművésznőt, néhai Riezdorfer Jánosnak, Nyiregyháza volt főjegyzőjének leányát. Zempléni Árpád házasságáról jökevény versben értesítette ismerőseit, Petőfi egy ismert költeményét travasztálva. Első strófája így szól:

Ádom tudtára mindazoknak,
Kiket sorsom tán érdekel,
Hogy tiszta látkörök jövőmnek
Sűrű néhez kód lepte el.
Éddig csak szerettem, csalódtam
És írtam róla verseket,
De a minap megházasódtam ...
— Kalandok, isten veletek!

* A világ legerősebb visszhangja a Milano melletti Simoneilla nevű kastély udvarában van. A visszhang a pisztolylövést hatvanszor ismétli.

Színészek szerződés nélkül. Magyarországon minden esztendőben megnyílik egy-két állandó színház, de azért a vidéki színészet sorsa nagyon mostoha. Most is háromszáz színész és színésznő van szerződés és így kenyér nélkül. Téli, nyári színházakban nem lehet játszani, az igazgatók szétbocsátják társulatokat. Ezenkívül a sok színész-iskolából számos fiatal erő kerül a színpadra s ezekért az igazgatók a régiek, bár érdemes tagokat mellőzik. A szerződés nélkül maradtak e hó 30-án gyűlésre jönnek össze Budapestre, hogy elpanaszolják jogos keserveiket. Csak az a kérdés, ki fog segíteni bajukon. E szomorú helyzet némi javításával összefügg a fővárosi Orfeum (a volt Somosi-féle mulató) új igazgatójának az a törekvése, hogy az Orfeumot magyarosítani törekszik s az országos színész egyesülethez kérelmet intézett a végül, hogy szüntesse meg az alapszabályok ama tilalmát, mely a magyar színészeket az orfeumokban való közreműködést nem engedélyez. A színész-egyesület elnöke tehát engedélyt kér, hogy az egyesület tagjai hozzá szerződhesseken. A tanács legközelebb foglalkozik ezzel az ügygel.

Idegen birtokosok a Tátrában. A szép Tátravidék nyári látogatói közt nagyon sok az idegen, főleg a porosz. Az ottani birtokos megszerzésére is töreksenek s már nagy területet vásároltak meg. *Hohenlohe* herceg megszerezte Javorinát, Hágit és a Poprad-tó környékét; a felkavolgyi menedékház a sziléziai németeké; a Ferenc József-császár egész vidékét *Darhardt* báró német-sziléziai magnás vásárolta meg.

Vasúti baleset. Szeptember 19-én egy katonaszállító vonat, mely Baranya-Szent-Lőrinczről Székesfehérvárra igyekezett, Újdombóvár és Döbrököz állomások közt a nyílt pályán összeütközött egy gépvonattal. A katonai vonat mozdonya és hét kocsija jelentékenyen megsérült, a gépvonat két mozdonyában is esett kár. A vonatot volt katonák közül egy ulánus szakaszvezető szenvedett súlyosabb sérülést, egyéb baj emberben nem esett. A balesetről mai számunkban egy eredeti fénykép-felvételt közlünk.

HALÁLOZÁSOK.

Egan Ede temetése rendkívül nagy részvét közt szeptember 22-ikén történt meg Ungváron. Jelen voltak a gyászoló család tagjai: Egan Lajos osztálytanácsos, az elhunyt bátyja, Egan Ede és Lajos, az elhunyt fiai; két vármegye, Ung és Bereg előkelősége, főispánjaikkal, a tisztviselő, a munkási püspök teljes kísérettel, az iskolák, a Schönborn-uradalom testületileg, a munkási polgármester a város előkelőségeivel, a hegyvidéki miniszteri kirendeltség tisztikara, a főerdőhivatal teljes számban; a beregszászi államépítészeti hivatal. Dísruhás rendőrök tartották fenn a rendet. A ravatalt a közpórház kápolnájában állították fel s a beszentelést a plébános végezte. Az ungvári dalárda gyászadalt adott elő; aztán hosszú menet kísérete vasúthoz a koporsót, a melyet sokan elkísértek utolsó útjára Vas megyébe, a borostyánköi családi sírba. Felső-Órnél vették le a vasútról a koporsót s a borostyánköi kastélyba vitték. Szeptember 24-ikén volt itt a végső beszentelés az egész környék részvéte mellett. Ott volt a földmivélségi miniszterium tisztikarának küldöttsége is, mely a miniszteriumnak nagy, széles nemzeti színű szalagos koszorúját tette a sirra; megjelent továbbá a hegyvidéki miniszteri kirendeltség, a szombathelyi kulturmérnöki hivatal, Vasvármegye tisztviselői, a budapesti egyetem és műegyetem küldöttsége.

MATUSKA PÉTER, az országgyűlés régi tagja, a magyar jelzálog-hitelbank alelnöke, szeptember 22-én meghalt Ráskotyon, 60 éves korában. Ifjabb éveiben mint ügyvéd működött. 1872-ben a lipót-szentmihályi kerület választotta képviselőjévé. 1878 óta ismételtelen nyert mandátumot s most is a lipót-szentmihályi kerület jelöltje volt. Mint képviselő az igazságügyi bizottságnak több ízben tagja volt, a jelenlegi országgyűlésben pedig jegyzője; több fontos törvényt referált az előadói székéről. A magyar jelzálog-hitelbank igazgatója és joggyógy osztályának vezetője, majd alelnöke lett; a Johannita-rend lovagja.

CATHRY SZALÉZ mérnök és vállalkozó, egyike azoknak a külföldieknek, kik Magyarországot fiaivá lettek, meghalt Budapesten 68 éves korában. Mint vasútépítő jött Magyarországra s 1850-ben a déli vasút budapesti nagykanizsai vonalát készítette el. A gőrmegyei vasút, a salgótarjáni fogaskerékű vasút, a sopron-ebenfurti, a budapest-pécsi vasút is az ő műve. Mint hidépítő mérnök és vállalkozó számos kisebb-nagyobb hidat épített; a vásáros-náményi tiszai hidat, az esztergomi hidat, s a pozsonyi nagy

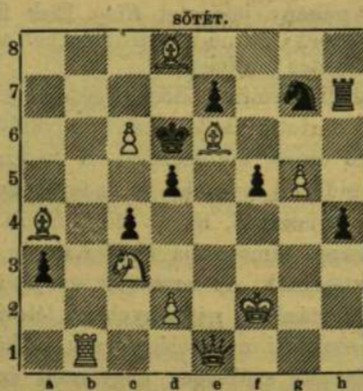
hidat. Ezért kapta a Ferenc József-rend lovagkeresztjét. Utolsó nagyobb műve az orsovai rakodó-part kiépítése. A budapesti eskü-téri híd pályázatában a harmadik díjat nyerte el. A fővárosban ő építette a Svábhegyre fölvezető fogaskerékű vasutat s nagy része van benne, hogy a Svábhegy nyaraló villák telepe lett.

Elhunytak még a közelebbi napokban: AIBEN MÁRTYAS, áldozópap, pápai tiszteleti kamarás, szentszéki tanácsos, a szatmári katolikus főgimnázium nyug. igazgatója, 65 esztendő korában, Szatmáron. — **Id. KIMNACH KÁROLY**, régi főhadnagy, nyug. fővárosi pénztári ellenőr, Kinnach László festőművész atyja, Dörre Tivadar festőművész apósa, 80 éves korában Budapesten s nagy kiterjedési család gyászolja. — **SCHROTT LÉNÁND** 1848/49-es honvédhadnagy Budapesten. 1848-ban a bécsi aulistikából alakult tiroli vadász-zászlóaljhoz jött hazánkba, a hadjáratot végigküzdötte, hadnaggyá lett s mint ilyen, nyugdíjat élvezett a honvédelmi minisztériumtól. — **BUDAI GOLDBERGER KÁROLY**, az ő-budai nagyiparos Goldbergerek családjának feje, 89-ik évében, Budapesten. — **BASCH FÜLÖP JÓZSEF** kereskedelmi tanácsos és földbirtokos, az első budapesti gőzmalom-részvénytársaság elnöke és az első magyar részvénytársaság igazgatója, a Basch Gyula festőművész és atyja, Budapesten. A temetésnél a gyászbeszédet Kohn Sámuel főrabbi mondta. — **SMEBOCKA FERENCZ** nyug. államvasúti főfelügyelő, Budapesten 72 éves korában. — **Dr. FELEDI FERENCZ** nyug. járási és tb. vármegyei főorvos, népszerű ember, Balassa-Gyarmaton 69 éves korában. — **AGNER GYULA** nagykereskedő, életének 59-ik évében, Budapesten. — **Id. nánási OLÁH JAKAB** földbirtokos, Hajdumegyei törvényhatósági tagja, 82 éves korában Hajdunánáson. — **Idősb zalaehi SZALACNY SÁNDOR** földbirtokos, Sződon.

Öz. LATKÓCZY JÁNOSNÉ, szül. Piacsek Ottilia, Latkóczy Imre, a közigazgatási bíróság másodelőnöke és anyja 82 éves korában, Nyitrán. — **Öz. dr. MIHÁLYIK VIKTORNÉ** szül. Pongrácz Petronelle, Mihályik Viktor 48-49-ik honvédtörzserosvos özvegye 81 éves korában Lipót-Szent-Miklóson. Férje Görgei Arthur hadtesténél működött s az elhunyt férjével önfeláldozóan megosztotta a tábori élet sanyarúságait. — **Öz. EMBER KÁROLYNÉ**, Ember Károlynak, a Vörös-keresztgyelet tisztviselőjének édesanyja, 78 éves korában, a bihari megyei Szalárdon. — **KRAMER ISTVÁNNÉ**, szül. Trittenwann Teréz, Kramer János belügyminiszteri számtanácsos édesanyja Budapesten. — **ESZTEGÉR TÓDORNÉ**, szül. Papp Katalin, Szamosújvárott. — **Öz. SZILÁGYI IMRÉNÉ**, szül. Nagy Borbála, Szvadik évében Déésen.

SAKKJÁTÉK.

2242. számú feladvány. Feigl M.-től.



Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

A 2225. sz. feladvány megfejtése Möller F.-től.

Világos.	Sötét.	Világos.	a.	Sötét.
1. Vg1-f2	... Kc5-f4 (a)	1. Kc5-d6:	(b)
2. Fd8-g5+	... Kf4-g5	2. Vf2-a7	... t.	sz.
3. V v. H mat.		3. V v. F mat.		

A 2226. sz. feladvány megfejtése Erlin K.-től.

Világos.	Sötét.	Világos.	a.	Sötét.
1. Kc1-f1	... Kc3-f1-e4 (a)	1. g5-g4	
2. Hd4-e2+	... K-d5-f5	2. He5-g6+	... Ke3-d3	
3. He2-e3+	... Ke6:	3. Hg6-f4+	... Kd3-c4:	
4. B mat.		4. B mat.		

Helyesen fejtették meg: Budapesten: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Csomonyán: Nemeth Péter. — Lipótdérv: Hoffbauer A. — Bakonyi-Szentlászlón: Szabó János. — Kecskeméten: Balogh Dénes. — A pesti sakk-klub.

Szerkesztői üzenetek.

Szeged, S. B. Az ideai amerikai buzatermes és tavalyival szemben 26 százalékkal csekélyebb, de azért Argentína egymaga képes lenne egész Európát a jövő aratásig búzával ellátni.

Irma. Hogy mennyi gombost fogy el a világ, arról némi fogalmat nyújthat az, hogy magában Angolországban évenként mintegy 20 millióra teszik az elhasznált gombostűk számát.

Érkvás. D. M. Legközelebb közölni fogjuk. Győr, B. V. A kép munkában van, a szöveget is megkapjuk.

Brassó, H. Gy. Egyik közelebbi számunkban kerítünk rá sort.

Elvezett szerencse. Őszi kép. Dal. A fordítás nem volna rossz, de ilyen jelentéktelen német verssel kár volt bajlódni. A két kis eredeti kevésbé sikerült. Van bennük egy kis hangulat, de nem sok, s a verselésben is vannak zökkenők.

Vigasztalás. Jó magyaros nyelven ír, ügyesen is versel, de a mi kevés tartalommal munkájában, nagyon elnyújtva mondja el.

Nyaréji álom. Van benne néhány jó strófa, a formája is jó; vannak azonban lankadtabb részei is, és az alkalom, melyre készült, nem volt eléggé országos érdekesség.

Emlékszel-e. Hangulatos vers, egyszerű hangjából melegség árad ki, csak a második strófa első két sorához néhézkes értelmű kissé s az utolsó két sorban nyelvtani hiba van: többes számú állítmánynak nem lehet egyes számban az alánya. Ha ezeken javítani tudna, a vers közzölhető lenne.

Nem közölhetők: Reznigáció. Úgyes verselés, egy kevéske hangulat, de az még nem elég az üdvösségre. — *Elhallgattam. Jegyesemnek.* Érzései nagyon tiszteletre méltók, de a versek, melyekben kifejezi, bizony prózáiak. Verselése is nagyon kezdetleges. — *Szép Nani.* Cseké historiá, lapos formában elbeszélve. — *Kis Erdőkben.* Konvencionális frázisok a népköltészet lomtárából. — *Esikvív.* Ha meghalok. Haragszik az édes apám. Egy csak az én gondolatom. Reményem.

KÉPTALÁNY.



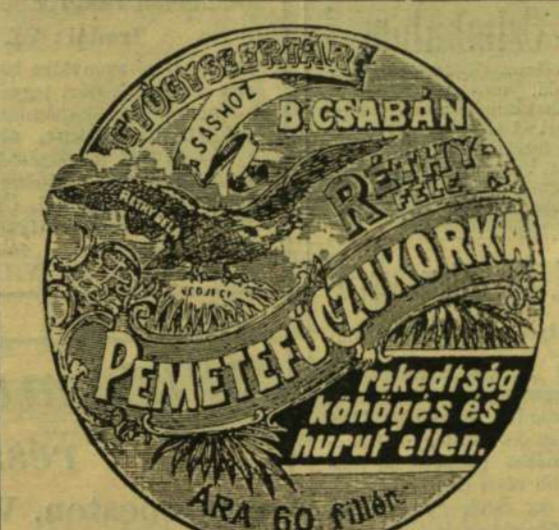
A „Vasárnapi Ujság” 37-ik számában közölt képtalány megfejtése: *Éljen a barátság.*

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

A Szinye-Lipóczi Lithion-forrás
kittűn sikerrel használatik
Salvator
vese-, húgyhólyag-, húgydara- és közsévgérbántalmak ellen, vizeleti nehézségeknél, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmánál.
Diuretikus (viz. hajtó) hatással.
Vasmentes! Könnyen emészthető! Gőzmentes!
Kapható ásványvízkereskedésekben vagy a Salvator-forrás igazgatóságánál Eperjesen. Budapest, főraktár Édeskuty L. urnál.

Az a rengeteg
sok köszönőlevél, és orvosi nyilatkozat is hiteltelíti, hogy az Erényi-féle
Ichtiol-Salicyl
teljesen elmulasztja a bőrvizketegséggel együtt fellépő bőrpírt, ótvart, kipállott és izadt testrészt, bőrkítélet, bőrhámot és többé ki nem ujl. Ára 3 korona utasítással. Széküldi:
ERÉNYI gyógyszerész,
Szabadszállás.
Főraktár: Török J. Király-utca 12. szám.

A „Zenélő Magyarország” zongora és hegedű zenemű-folyóirat, megjelenik minden hó 1. és 15-én mindenkor 12 oldal tartalommal a legújabb s modern zenemű-újításokkal. Kiinterte a budapesti országos kiállításán 1896 és párisi 1900. évi világiállításán — s szerkesztő-kiadója a Ó. essz. és apostoli királyi Felsőleg legmagasabb megelégedést méltóztatni nyilvánítani. Rendes munkatársai az ország legzámottebb magyar zeneszerzői s a külföld világhíri compositorai, a kiknek legsikerültebb szerzeményei közli a continensen egy-dűl álló zenemű-folyóirat. **Előfizetési ára évenként 6 füzetre, 75 oldal számú tartalommal 3 korona.** mutatvány dímet 60 fillér beküldése ellen bérmentve küld a **„Zenélő Magyarország”** — **Klökner** Ede zenemű-kiadóhivatala és zeneműkereskedése, Budapesten, VIII., József-körút 24.



Kapható minden gyógyszerertárban.

Rendkívül olcsó
szt.-lőrinczi porcellánfestő ipartelep
Ortner Rezső és Társa
Teréz-körút 32. sz. sarokúlet.
Komplet 6 személyre, dusan aranyozott és remek festésű:
Élkezőkészlet 6.50
Élkező modern 8.50
Élkező roccco 10.50
Étkező 12 személyre 25, 30 és 35 frt.
Vidéki rendelésnél kérjük a vasutállomást.

POLGÁR SÁNDOR
orvosi mű- és kötszerszámál
Budapest, VII., Erzsébet-körút 50
legutányosabban beszerezhetők saját gyártmányu m. kir. szab. sérvkötők, betegápolási czikkék, kötszerek, összes gummiárúk, valódi franciaia különlegességek (övse-rek) stb. 9123
Képes árjegyzék ingyen.

KWIZDA FLUID
Kigyó-jel
TOURISTA-FLUID
Erdés és örömmegnyitás céljából valódi magyar készítmény az egész Európában a legújabb országos kiállításán.
ÖVEZ ÁRA 2 KORONA. VÁLVÉZ ÁRA 1 KORONA 30 FILLER.
Változó csak Német gyógyszerertárban.
FŐRAKTÁR: KREISAPOTHEKE KORNEBERG BECS mellet.
Főraktár Magyarország részére: 8844 Török József gyógyszerertára Király-utca 12.

SERRAVALLO 8984
CHINA-BORA VASSAL
kiváló helyreállító szer gyöngök, vérszegénység és lábbódorok számára. Ajánlja és használja orvosi kitűnéseiktől. 1000-nál több orvosi elismeréssel.
Kitűnő íz.
Külfölte több arany és ezüst éremmel.
Árak: 1/2 literes üveg K 2.40, 1 literes üveg K 4.40.
Kapható minden gyógyszerertárban.
Serravallo J. gyógyszer. Triestben.

HÖLGYEIM!
Csak egyszer próbáképen rendeljék meg a csodahatású, valódi angol szépitő szer, **Ugorka-tejet**, és megfogadják róla győződni, hogy ezen csodaszer azonnal eltávolít szépitőt, májfoltot, mindenféle tisztatlanságot az arcról és a bőrnek gyönyörű üdeséget, fiataloságot kölcsönöz. Valódi angol minőségben kapható csak **BALASSA KORNEL** gyógyszerertárban a vörös keresztet Temesvárr. Ára 2 kor. Valódi angol Ugorka-szappan 1 K. 3 ár. 2.40 K Poudre 1.30 és 2 K Utánvétel is küldetik.

Császárfürdő
BUDAPESTEN 8918
től és nyár gyógyhely.
Kisórángy. E kénesvízű gyógyfürdő, páratlan gőzfürdővel és legmodernebb iszapfürdővel, pompás ásványvíz uszodával, kő- és hádfürdővel. Prospektus ingyen bérmentve.

MARGIT-CRÈME,
mely vegyítva, sen hiányát sem élmot nem tartalmaz, teljesen ártalmatlan. Ezen világhíri arczkezelés már nap alatt eltávolít szépitőt, májfoltot, pattanást, bírátkát (Hiteszer) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat, redőket, himblyhelyeket és az arcot bővébére, simává és üdévé varázsolja. Ára nagy üveg 2 kor., kis üveg 1 kor., Margit hölgy-por 1 kor. 20 fill., Margit szappan 70 fill., Margit loppóp (Zabnapasta) 1 kor., Margit arcvíz 1 kor. Hamisítványok bíróság által megismerhetők. — Postán utánvétel ellen vagy a párt előzetes beküldése után küldi a készítő: **FÖLDES KELEMEN** gyógyszer. Árad.
Budapesti főraktár: Török József gyógyszerertára Király-utca 12. és Andrássy-út 29. Kapható minden gyógyszerertárban.
Legjobb szépitő-szer.

TROPON a legjobb tápláló és erősítő szer.
Ötészörte táplálóból, mint a hús, melynek legfontosabb részét: fehérrnyéjét tartalmazza.
TROPON növeli az egészséges testi erőt, megakadályozza a betegség elgyöngülését, eiettei az üdülők megerősödését. megbecsülhetetlen mindama betegségben, melyekben könyyen emészthető és bőséges táplálékra van szükség a betegnek.
TROPON nélkülözhetetlen táplálék azért mindazoknak, kiknek rossz a gyomruk, betegek a beleik, gyöngék az idegeik, a kik vérszegények, közsévényesek, tüdőbajosok, cukorbetegség és más olyan bajokban szenvednek, melyek a rendszer étellekkel való táplálkozást lehetnénné teszik.
TROPON nemcsak a legjobb, hanem a legolcsóbb fehérrnyékészítmény is. Ára: 100 grm. 1 kor. 20 fill.
TROPON kapható minden gyógy szertárban. 9141

Specialista Sérvkötőkben.
Legújabb és kir. szab. **Keleti-féle sérvkötő** orvosi tekintélyek véleménye szerint legelőkeltebb ezen nemben; nem csupán szék, nem gyakorol kellemetlen nyomást és eddigi sérvkötők hiányait. Ára: egyoldalú 12 kor., kétoldalú 24 kor. Gyáramban készülnek ezenkívül: műlábak, műkezek, műleges fűzők, egyenestartók, járó és nyújtó gépek, gummi gőcsér-hársnyak, uszintán az összes gummi-különlegességek urak és hölgyek részére. — Megrendeléseket pontosan eszközök 8991
ortoszebezési műszerész
Keleti J. BUDAPEST.
IV., Koronaherozsg-utca 17. sz.
Nagy képes árjegyzék ingyen, zárt borítékban. Ezen hirdetés tulajdonosának bevásárlásánál 10%-ot engedélyeznek.

3 frt 65 krig, mindenkor a legújabb fekete, fehér és szines „Henneberg-selyemből” méterenként 65 krtól 14 frt 65 krig, sima, csikos, kozakás, mintázott, damaszott stb. (kb. 240 különf. minde, és kb. 2000 különféle szín és rajzolatban stb.)
Menyasszony-selyem 65 k. 14 frt 65 krig.
Selyem-damaszok 65 k. 14 frt 65 krig.
Selyem-basztruhák, ruhánként 8 frt 65 k. 42 frt 65 k.
Selyem-foulardok, nyomtatva 65 k. 3 frt 65 k.
Báli-selyem 60 k. 14 frt 65 k.
Selyem-grenadinok 80 k. 7 frt 65 k.
Selyem-rendszerek és vammmentesen háshoz szállítva. Minták méterenként postabér. Svájczba dupla levélportó jár.
HENNEBERG G. selyemgyáros Zúriohben.
Cs. és kir. udvari szállító. 8535

Fouard-selyem 65 kr-tól

FÖLDVÁRY IMRE, Budapest,

férfidivat raktára

Kossuth Lajos-u.18 és Kerepesi-út 9.

Ajánl angol cylinder, divatos kemény és puha kalapot, jó szabású férf-ingek, nyakkendők, keztyük és választékban. Árjegyzék.



Gyümölcs-, főzelék- és husconservákat,

aszalt főzeléket ajánl a legjobb minőségben az

Első Kecskeméti Conservgyár Kecskeméten. 9173

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

A legszebb francia papirkalapok nagy választékban 8961

KLEIN VILMOS papirkereskedésében,

Budapest, Kossuth Lajos-u. 20. (Országos Kaszinó palotájában.)

Látkepés levelező-lapok különlegességek raktára.

Hölgyeknek! Hlona-crème. Legújabb és orvosi szaktekintélyek által is elismert, biztos hatású és aromás illatú szar, eltávolítja minden bőrtisztatlanságot és rövid használat után vakító fehérré, bővé teszi az arcbőrt. Figyelmeztetés! Készítményem nagy közkeletűsége miatt hamisítványokat hoznak forgalomba; csak az valódi, mely a doboz alján aláírásommal el van látva. 1 tégely Hlona-crème 1 kor. 1 drb Hlona-szappan 80 fillér. Kapható minden gyógyszerárban. Székhelyi raktár: Alexander János gyógyszerár Szolnokon. Budapesti főraktárak: Török-féle gyógyszerár-an Király-utca 12. és Andrássy-út 29., Kerpel-féle gyógyszerár Lipót-kört 28. szám és Thalmyer és Seitz uraknál.

BALOG BÉLA és LAJOS férfi-szabók

Budapest, Dorottya-u. 11. I. em. TELEFON 31-39.

Speczialisták: díszmagyar-, lovagló- és sportöltönyökben.

Az őszi és téli idény beálltával ajánlják angol mintára vezetett műhelyükből kikerült legújabb valódi angol és francia szövetelekből készült, bármely minta szerint kifogástalan, izléses és elegáns szabású ruhákat.

Ruhabérlet tetszés szerinti kombinációban. 9255

Szépség és egészség.

Etvágytalanság és Gyomorgyengeség gyógyítására ezzen meunek Karlsbadba holott ezt a csejt otthon is elérhetik Rosznyay M. PEPSINBORA használata által, mely az emésztést elősegíti és a gyomrot rövid időn tökéletesen helyreállítja. Egy üveg ára 2 kr. 40 fill., 6 üveg franco küldve 12 kor. 12 fill. A t. ez. közművelődési bizottság ajánlja, hogy minden készítményünk törvényesen bejegyzett védjeggyel vannak ellátva, mely az aradi szabadságszobrot ábrázolja. Kapható: ROSZNYAY MÁTYÁS gyógyszerárban Arad, Szabadság-tér. Budapest: Török József és dr. Egger Leo Nádor, gyógyszerárban. valamint minden magyarországi gyógyszerárban.

Pergetett mézet elsőrendűt, 5 kilós bödönökben bérmentve 6 koronáért szállít az orsz. méhészegylet BUDAPEST, Damjanich-utca 34.

Czimbalom 8910 Iskolákat, a melyből mindenki, tanító nélkül megtanulhat czimbalomozni, 4 koronáért adom. Képes nagy czimbalomárjegyzéket pedig ingyen. Varga Pál czimbalomgyártó, Budapest, VIII. ker., Rök Szikard-utca 3. sz.

M. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény. A m. kir. államvasutak igazgatósága a jövő 1902. évi január 1-től december 31-ig szükséges mintegy 800 métermáza gyapotfonál (nagyobb részt csapágyakhoz), 900 kg. fehér gyapotfonál kenőbelekhez és 400 kg. fehér gyapufonál szállítást biztosítani ohajtván, eziránt nyilvános pályázati hirdet. Az ajánlatok legkésőbb févi október 15 ik napjának déli 12 órájáig terjesztendők be. A pályázatra vonatkozó részletes módosított leírását tartalmazó ajánlati felhívás a m. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest, Andrássy-út 73 sz.) kapható, a hazai kereskedelmi iparkamaráknál és az üzletvezetőségeknél pedig megtekinthető. Ezen pályázati felhívás kivására postán is küldetik. A 12291/96. sz. általános szállítási feltételek a fenti hivataloknál megtekinthetők, vagy alulírott igazgatóság nyomtatványtárából 50 filléren megszerzethetők. Ha a feltételeknek postán való megküldése kívánatik, a vételáron kívül még 20 fillér postadíj is előzetesen beklendendő.

Budapest, 1901 szept. hó. A magy. kir. államvasutak igazgatósága

Egészséges esiga-nadrágtartó Kényelmes, mindig alkalmas, elegáns szabad testtartás, könnyű mozgás, könnyű lélegzés, nincs nyomás, nincs izzadás, ninesenek gombok, nines nadrágtartó, nines többé szűj. Ara darabonként 1 50 korona, a párja előleges megküldése esetén franco. Utánvét 70 fillérről több 3 drb 4 kor. 6 drb 7 kor. és 12 drb 12 kor. szállítja KANN IGNÁZ Bécs, II., Lilienbrunn-gasse 17.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zalogkölcson Részv.-társ. Irodái: VI. ker., Andrássy-út 5. (saját házában). 8963 Befizetett részvénytőke 10 millió korona. Elfogad betéteket takarékbetéti könyvecskék és pénztári jegyek ellenében 4%-os kamatozással, valamint folyó számlában (check-számlán). A 10%-os betétkamat-adót az intézet fizeti. Legszámitol váltókat, előlegeket nyújt értékpapirokra. VÁLTO. ÜZLETE megbízásból teljesíti mindenféle értékpapírok vételét és eladását a legelőnyösebb feltételek mellett s foglalkozik minden a váltóüzletek keretében tartozó üzletgakkal. Üzleti órák: délelőtt 1/9-1/11-ig, délután 3-1/5-ig. Magyar kir. osztályosjegyek főelárusító helye IV., Ferenczik-tere 2. szám. Kézi zalogüzletei: IV., Károly-kört 18., IV., Ferenczik-tere és Irányi-u. sarkán, VII., Király-u. 57., VIII., József-kört 2., Üllői-út 6.

Első magyar üvegyár részvény-társaság 8925 Budapest, V. ker., Ferencz József-tér 8. (Az Akadémia közvetlen közelében.) Vendéglői, kávéházi, és háztartási üveg-neműek gyári raktára. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Virágvázák legszebb kivitelben nagy választékban.

KOTSCHY ERICH 9169 első magy. mech. szőnyeg-kiporlási, szőrmemegóvási és moly-irtási intézet. Nagy méreben gőzerővel. BUDAPEST, Hungária-út 94. - Telefon sz. 506.

Brüner Testvérek cs. és kir. szab. légszesz-, villamos- és petroleumlámpa-gyár. Főraktár: 9223 Budapest, IV., Koronaherczeg-u. 3. Salonpetroleum és császárolaj I. rendű. - Bérmentes szállítás.

LOHR MÁRIA ezelőtt KRONFUSZ 9147 csipke, vegyeszeti tisztító- és műfestő-intézetek megnagyobbított aróművi szőnyegporló- és szőrmearu megóvó-intézet. - Megbízások átvételnek: VIII., Baross-utca 85. sz. saját házában levő gyárban és a következő fióküzletekben: IX., Calvin-tér 9. V., Harmineczad-utca 3. VI., Teréz-kört 39. VI., Andrássy-út 16. Telefon 57-08. VIII., József-kört 2. szám. Telefon 57-08.

ALAPITVA: 1882. VALÓDI ANGOL ÉS AMERIKAI SPORTJÁTEKOK LEGOLCSÓBB MEGBIZHATÓ BESZERZÉSI FORRÁSA. KÉPES ÁRJEGYZÉKET KIVÁNTATRA BÉRMENTVE KÜLD: SEPPERANTAL BUDAPEST. (KÖZPONTI VÁROSHÁZ ÉPÜLET) TORNASZAKOK FÜGŐGÁLYAK ÉS PUNÓZÓMÉRŐHALOK. (LUBONKAI INTÉZETBEN KÉSZÍTÉSÉ) ENNIS GRANDON KÉSZÍTÉSÉ. (LUBONKAI INTÉZETBEN KÉSZÍTÉSÉ)



40. SZÁM. 1901. BUDAPEST, OKTÓBER 6. 48. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egyéb evre 24 korona POLITIKAI UJDNONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt félévre - 12 * Vasárnapi Ujság és egyéb evre 16 korona POLITIKAI UJDNONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt félévre - 8 * Külföldi előfizetésekre a postailly meghatározott vitéldj is eszolandó.

AZ OROSZ CZÁRI PÁR FRANCZIAORSZÁGBAN.

FRANCZIAORSZÁG hetekig készülődött az orosz czár és neje fogadására. Előre meg volt ugyan állapítva, hogy a látogatás csakis a francia hadi tengerészetnek és a hadseregnek szól s ezt a katonai jellegét szigorúan meg is tartották, de azért erősebben dobogott minden francia szív az ünnepélyek napjaiban. Páris hiába remélte a hatalmas szövetséges fejedelem látogatását, a czár nem ment el máshová, mint Dunkerque-be, Reimsbe, Compiègnebe. A nagyközönségnek nagyon kevés alkalma volt látni a fejedelmi vendégeket s a tiszteltükre kifejtett pompát. A hol a czár és kísérete megfordult, azoknak a helyeknek közelébe sem engedtek senkit a hivatalosokon és meghívottakon kívül, a kíváncsi tömeg csak nagy

messzeségből küldhette üdvívalgásait a katonaság áttörhetetlen sorfalán keresztül. Ez a nagy elővigyázat könnyen érthető a legutóbbi szomorú események után. Azoknak a csekély számú kiválasztottaknak, a kik Dunkerqueben a partraszálláskor láhatták a czári párt, általános örömet okozott az a jókedv, mely mosolyukból és maguktartásából előragyogott. A czárné mindig fekete ruhában volt, mert kettős gyásza van: Viktória angol királynőben nagyanyját, Frigyes német császár özvegyében pedig nagynénjét gyászolja. A czári pár jókedvét a francziák örömmel magyarázták arra, hogy otthonosan érzik magukat hazájuk földjén. A hajóról a fogadásukra megjelent előkelőségek sorfala közt egyenesen a dunkerquei kereskedelmi kamara épületébe mentek. El-

késve érkeztek meg, mert a rossz idő miatt a hajó nem bírt kikötni az előre megállapított időben. A kereskedelmi kamara fényesen fel-díszített dísztermében lakomával várták őket. Estére azután Compiègnebe mentek vasuton s ott töltötték az éjszakát. Ezen az első napján a látogatásnak rossz volt az idő: folyton esett az eső s zúgott a szél. Másnap, szeptember 19-én a czári pár Loubet köztársasági elnök kíséretében Reimsbe rándult ki, megszemlélni a francia hadsereg zafó hadgyakorlatait. Egy napi pihenő után, a mely idő alatt Páris minden pillanatban várta megérkezésük híret, — a mely napot azonban a compiégnei kastélyban töltöttek, — a Reims közelében levő Béthény-ben tartották szemlét a francia hadsereg fölött. Ez a szemle gyönyörű látványt nyújtott.



AZ OROSZ CZÁRI PÁR PARTRA SZÁLLÁSA DUNKERQUEBEN. A „L'Illustration" rajza.